Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 14 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 143 (9639). • 1989 йил 2 август • чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИДА

31 июль куни эрталаб соат 10 да Олий Советнинг мажлислар залида **А. И. Лукьянов** раислигида ўтган палаталарнинг биргаликдаги мажлисида СССР Олий Совети Президиумининг 1989 йил 23 февралидаги «Кооперативлардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги Фармонини қизғин муҳокама қилиш давом эттирилди. Сўзга чиққан депутатлар **М. Л. Бронштейн, Н. Н. Гриценко, Т. П. Буачидзе, В. Н. Степанов, И. А. Забродин, В. А. Тихонов, Ю. Т. Комаров, Н. И. Травкин, С. С. Алексеев, В. И. Кисин, А. Н. Василец, В. П. Лукин, А. А. Собчак, А. И. Голяков, А. Я. Неумивакин, Е. Д. Дога, С. А. Магомедов** кооперативларнинг фаолиятини такомиллаштириш, изга солиш ва яхшилаш ҳақида ўз фикрлари билан ўртоқлашдилар.

СССР адлия министри **В. Ф. Яковлев** мунозаранинг боришини юридик нуқтаи назардан шарҳлаб берди. У депутатларнинг диққат-эътиборини фармон кооперация тўғрисидаги қонуннинг моддаларига хилоф эмаслигига қаратди. Бу фармон қонунга мувофиқ тузилган дастлабки актдир.

Пайшанба куни ушбу масала хусусида сўзга чиққан депутат **А. А. Коршунов** яна сўз олади. У сайловчиларнинг кооператив ҳаракатдаги ҳаддан ошишлардан қаҳр-ғазаби изҳор этилган хатини ўқиб эшиттирди.

А. И. Лукьянов мунозарага якун ясади. Депутатларнинг кўпчилиги, деди у, фармонни бир қанча фикр-мулоҳазалар ва аниқликларни ҳисобга олиб қабул қилиш кераклигини ёқлаб чиқмоқдалар. Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетига бошқа комитетлар ҳамда комиссиялар билан биргаликда барча таклифларни қўшимча равишда пухта ишлаб чиқиб, ушбу сессия охиригача фармоннинг узил-кесил лойиҳасини тақдим этишни топшириш керак. Айни вақтда СССР Министрлар Советига кооперация тўғрисидаги қонунга киритиладиган тузатишларни, солиқ инспекцияларини мустаҳкамлаш борасидаги чора-тадбирлар системасини ҳамда чайқовчиликка, айниқса озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмол моллари билан чайқовчилик қилишга қарши курашга доир фавқулодда чоралар системасини ишлаб чиқиб, СССР Олий Советининг навбатдаги сессиясида тақдим этишни топшириш лозим.

Кўпчилик овоз билан депутатлар ана шу таклифларга қўшиладилар.

Раислик қилувчи ушбу сессияда «СССРнинг қонун актларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида»ги СССР қонуни лойиҳасига киритилган барча фармонлар кўриб чиқилганлигини маълум қилади.

Депутат **А. С. Дзасохов** СССРнинг чет эллардаги ваколатхоналари тўғрисидаги низомни депутатлар ва манфаатдор ташкилотлар билан маслаҳатлашувлардан сўнг тузатишларни эътиборга олиб кўриб чиқишни таклиф қилди.

Унинг таклифларини муҳокама қилишда СССР ташқи иқтисодий алоқалар министри **К. Ф. Катушев,** депутатлардан **В. С. Подзирук, С. М. Рябченко, С. А. Ципляев** ва бошқалар қатнашдилар.

Ушбу масалани кўриб чиқишга яна қайтишга қарор қилинди.

Юқорида айтиб ўтилган учта фармон чиқариб ташланган ҳолда қонун лойиҳаси овозга қўйилади.

Қонун ўзгартиш ва қўшимчалари билан палаталарда алоҳида-алоҳида овозга қўйилиб, кўпчилик томонидан қабул қилинади.

Сўнгра депутатлар «Давлат жиноятлари учун жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги СССР қонунига ҳамда СССРнинг бошқа баъзи қонун актларига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш ҳақида» СССР Олий Совети Президиумининг 1989 йил 8 апрелдаги фармонини тасдиқлаш тўғрисида»ги СССР қонуни лойиҳасини кўриб чиқишга киришадилар. Депутатлардан **С. С. Алексеев, Н. Н. Медведев, С. А. Ципляев, Ф. М. Бурлацкий, Д. Н. Кугультинов, А. А. Денисов** ва бошқалар қонун моддаларининг таҳририни ойдинлаштиришга қаратилган бир қанча таклифлар киритишди.

Сессия мазкур қонун лойиҳасини дастлабки тарзда кўриб чиққан комитетга танаффус вақтида айрим моддаларнинг таҳририни ойдинлаштириш учун яна йиғилишни ва шундан сўнг муҳокамага қайтишни таклиф этди.

Депутат **Ю. С. Шчапов** маълумот бериш учун сўз олади. У Красноярск ўлкасининг жанубида, Хакасияда вужудга келган вазиятдан ташвиш билдирди. Шахтёрларгина эмас, бошқа тармоқларнинг вакиллари ҳам иш ташлаш усули билан ўз муаммоларига эътиборни қаратишга уринмоқдалар. Халқ қайта қуриш секин бораётганлигидан, марказий бошқарув аппаратини министрликлар ва идораларни қайта ташкил этиш пайсалга солинаётганлигидан норозидир, деб таъкидлади депутат. Одамлар меҳнаткашларнинг айрим гуруҳлари — давлат корхоналари ҳамда кооперативларнинг ходимлари ўртасида социал неъматлар адолатсиз тақсимланаётганлигидан ғазабланмоқдалар.

Нотиқ вужудга келган аҳволдан қутилиш йўллари тўғрисида фикр юритиб, жумладан корхоналарга чинакам хўжалик мустақиллиги беришнинг муҳимлигини, нарх-наво ислоҳотини ўтказиш, социал маиший муаммоларни дарҳол ҳал этиш зарурлигини уқтирди. У депутатлар ўртасида гуруҳларнинг тузилиши жамиятда етилган барча муаммоларни ҳал этишга кўмаклашмайди, деди.

Депутат **М. Г. Вульфсон** минбарга чиқади. У ҳозир бўлган кишиларга Латвия Олий Советининг ўтган ҳафта охирида бўлган сессиясининг қарорлари тўғрисида ахборот берди, ана шу қарорларни тарихий қарорлар деб атади.

Кечки мажлисда ҳар иккала палатанинг депутатлари киритилган тузатишларни ҳисобга олиб алоҳида-алоҳида овоз бериш йўли билан СССР Олий Совети Президиумининг «Давлат жиноятлари учун жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги СССР қонунига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги 1989 йил 8 апрелдаги фармонини ҳамда СССРнинг бошқа бир қанча қонун актларини тасдиқладилар.

Сўнгра депутатлар «Республика ва маҳаллий қарамоғдаги корхоналар ва бирлашмаларни иттифоқ қарамоғига ўтказиш тартиби тўғрисида»ги СССР Олий Совети Президиуми фармонини ўз кучини йўқотган фармон деб эътироф этиш ҳақида»ги СССР қонунини тасдиқлайдилар.

Шу билан сессия фармонларни тасдиқлашни тамомлади. Бир қанча фармонлар СССР Олий Советининг комитетлари ва доимий комиссиялари кўриб чиқиши зарур бўлганлиги учун уларни муҳокама қилиш қолдирилди.

Олий Совет СССР Олий Совети Президиуми тақдим этган СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети ва уларнинг органлари қабул қиладиган СССР қонунлари ва бошқа ҳужжатларни эълон қилиш ва кучга киритиш тартиби тўғрисидаги қонун лойиҳасини кўриб чиқишга киришади. Бу лойиҳани СССР Олий Совети Президиуми киритган.

Ушбу масала юзасидан Миллатлар Советининг раиси **Р. Н. Нишонов** доклад қилди.

Раислик қилувчи **Е. М. Примаков** қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетининг раиси **С. С. Алексеевга** қўшимча доклад қилиш учун сўз беради.

Депутатлардан **К. Д. Лубенченко, С. С. Алексеев, Е. М. Примаков, А. И. Лукьянов** муҳокама қилинаётган масала хусусида таклифлар, фикр-мулоҳазалар айтдилар ва изоҳлар бердилар.

Палаталар бўйича алоҳида-алоҳида овоз берилиб, қўшимчалар киритилиб, кўпчилик овоз билан «СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети ва уларнинг органлари қабул қиладиган СССР қонунлари ва бошқа актларни эълон қилиш ва уларнинг кучга кириши тартиби тўғрисида» қонун қабул қилинди.

Раислик қилувчи СССР халқ контроли комитети раисининг ўринбосари вакант лавозимига **Т. Б. Чилебаев** номзодини муҳокама қилишни депутатларга тавсия этди.

СССР халқ контроли комитети раиси **Г. В. Колбин** СССР халқ депутати бўлган номзодни таърифлади.

Т. Б. Чилебаев халқ контроли органлари олдида турган вазифалар хусусида ўз нуқтаи назарини қисқача баён қилди. Сессия кўпчилик овоз билан Т. Б. Чилебаевни СССР халқ контроли комитети раисининг ўринбосари этиб сайлади.

Кечки мажлис депутатлар ўртага қўйган айрим масалаларни муҳокама қилиш билан якунланди.

1 август куни сессия ўз ишини давом эттирди.

(ТАСС).

ҚУДРАТИМИЗ — ДЎСТЛИКДА

БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

КЎП йиллардан бери Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қиламан. Корхонамизга 20-йилларнинг охирида асос солинган. Мана қарийб олтмиш йилдирки, бу ерда турли миллат ва элат фарзандлари ёнма-ён туриб меҳнат қилишади. Улар бир-бирига устоз, бир-бирига шогирд. Ҳамкорликда турли тадбирлар ўтказамиз, байрамларни нишонлаймиз. Ишлаб чиқаришга, ҳаётимизга оид муаммоларимизни ҳам биргаликда ҳал қиламиз. Биргаликда тайёрлаган маҳсулотларимиз иттифоқдош республикаларимизга, кўплаб чет эл мамлакатларига ҳам жўнатилади. Шунинг учун ҳам халқлар дўстлиги биз учун айниқса қадрли. Шу сабаб Фарғона водийсида юз берган ходисалар бизни ҳам ташвишга солганди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, ЎзССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг халқимизга қилган Мурожаатномасини тўлиқ қўллаб-қувватлаймиз. Халқларимиз ўртасидаги азалий дўстлик ҳурмати, турк биродарларимиз ўз уйларига қайтишлари керак.

Тўғри, ўртада қурбонлар бўлди. Оммавий тўполонларда ҳалок бўлганларнинг яқинлари қалбидан бунинг алами, дарди узоқ вақтлар кетмайди. Лекин аламни ўзгалар қалбига алам солиш билан ювиб бўлмайди. Шундай экан идрок билан иш тутайлик. Зеро биродаркушлик халқимизга хос одат эмас.

Ю. ЭШҚУРБОНОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиси.

БАҒРИМИЗ КЕНГ

КЎПИНЧА оқшом пайтлари ишдан уйга Халқлар дўстлиги майдони орқали қайтаман. Ҳар сафар муҳташам санъат саройи рўбарўсидаги саҳийқалб инсонлар — Шомаҳмуд ота ва Баҳрихон аялар оиласига қўйилган ҳайкал ансамблига кўзим тушганида бир зум ўйга толаман. На қадар бағри кенг, танти халқимиз бор-а?!

Оддийгина темирчи оиласи Ватанимиз бошига оғир кун тушганида эвакуация қилинган ўн тўрт нафар етимнинг бошини силаган ўзи емай, сўнгги бурда нонини улар оғзига тутган. Нафақат ўн минглаб, юз минглаб етимлар, балки ўтмишнинг мудҳиш хатоликлари туфайли ўз она юртидан ҳайдалган жуда кўплаб баъзи халқлар ва элатларга ҳам ўзбек эли уйининг тўрини, қалбининг қўрини берди. Жумладан, месхети турклари ҳам ана шу йўсинда Ўзбекистон тупроғидан паноҳ топдилар. Шунинг учун ҳам бугунги кунда меҳнаткаш юртим шаънига доғ бўлиб тушган баъзи воқеаларда бутун бошли ўзбек халқини айблаш нотўғри, деб ҳисоблайман. Бу фожиаларни ташкил этганлар, соддадил икки миллат ёшларини гиж-гижлаб қабиҳликка бошлаганлар жазосиз қолмасликлари керак, албатта.

Шу ўринда матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ўзбек халқига, республиканинг барча аҳолисига Мурожаатномаси билан танишар эканман, миллатларни фақат дўст, иноқ яшашга чорловчи бу ҳужжатдан кўнглим ифтихорга тўлди. Чиндан ҳам дўстлик — қудратли куч. У бизни узилмас, мустаҳкам ришталари билан боғлаб туради.

Л. ҚЎЧҚОРОВА.

КПСС УСТАВИ ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

ДАВРГА МОСЛАБ...

КЕЛГУСИ йил охирида КПССнинг навбатдаги съездини чақириш мўлжалланмоқда. Мамлакатимиз ва жамиятимизда қайта қуриш жараёнидаги ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда ушбу съездда КПСС Программасини янгилаш, партиянинг янги Уставини қабул қилиш кўзда тутилмоқда.

Мухбиримиз 1947 йилдан КПСС аъзоси, Хусниддин НУРИДДИНОВ билан суҳбатлашиб, ундан амалдаги КПСС Устави ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини сўради.

— Партиянинг навбатдаги съездида Программа ва Уставни қайта кўриб чиқишга қарор қилинаётганлиги жуда тўғри. Ҳамма нарсани ўз номи билан айтсак, партиянинг бу икки асосий ҳужжатида турғунлик даврининг асорати кўзга ташланади. Шунинг учун уларга жиддий ўзгартишлар киритиш зарур.

КПСС Уставининг кириш қисмидаёқ «Мамлакат ривожланган социализм босқичига қадам қўйди... Партия... ижтимоий-сиёсий ташкилотнинг олий формаси, совет жамияти сиёсий системасининг ўзаги, раҳбар ва етакчи кучидир» дейилади. Маълумки, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида, партия Марказий Комитетининг кейинги Пленумларида бу таърифлар тамомила бошқача таҳрирда берилган. Демак, Уставни ҳам ана шунга мослаш лозим.

Партия аъзоларининг вазифалари ва ҳуқуқлари ифодаланган бобда партия аъзоси бажариши шарт бўлган вазифалар қаторига «Меҳнатда ўрнак кўрсатиш, социалистик мулкни эҳтиёт қилиб асраш ва кўпайтириш, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга, меҳнат унумдорлигини узлуксиз ўстиришга, маҳсулот сифатини яхшилашга, замонавий фан-техника ютуқларини ва илғор тажрибани халқ хўжалигига жорий этишга сабот билан ҳаракат қилиш, ўз малакасини ошириш, жамики янги, оператив нарсаларнинг актив тарафдори бўлиш, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга энг кўп ҳисса қўшиш» ҳам киритилган. Нима учун бу фақат коммунистнинг вазифаси бўлиши керак? Менимча, бу — ҳар бир совет кишисининг вазифасидир. Уставда эса жамиятнинг авангарди деб номланган партия аъзосига бевосита тааллуқли вазифалар ўз ифодасини топиши лозим. Умуман партия аъзосининг вазифалари конкрет эмас, кейин жуда қалаштириб ташланган. Уларни иложи борича лўнда ифода этиш керак.

Уставда «Партияга қабул қилиш масаласи бошланғич партия ташкилотининг умумий йиғилишида муҳокама этилади ва, ҳал қилинади» дейилади. Маълумки, ҳозирги пайтда партияга қабул қилиш масаласи бошланғич партия ташкилотларининг очиқ йиғилишларида кўриб чиқилмоқда. Ўз тақдирини КПСС билан боғлаш истагини билдирганлар ҳақида партиясизлар ҳам фикр-мулоҳазаларини билдирмоқдалар, бу ҳисобга олинаяпти. Партия турмушидаги ана шу янгиликлар ҳам КПССнинг янги Уставида ўз аксини топиши керак, деган фикрдаман.

Кейинги пайтларда бошланғич партия ташкилотларига эътибор кучайди. Аммо Уставда «150 дан кам партия аъзоларини бирлаштирган бошланғич партия ташкилотларида, одатда, маош олиб ишлайдиган партия ходимлари лавозими белгиланмайди» дейилган. Буни қайта кўриб чиқиш ва 50 дан ортиқ партия аъзоларини бирлаштирган ташкилотларда маош олиб ишлайдиган партия ходимлари лавозими белгиланиши керак. Бунинг учун аъзолик бадалларининг 50 проценти бошланғич ташкилотлар ихтиёрида қолдирилса тўғри бўларди.

БИРЛАШМА ЧЕВАРЛАРИ

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси пойтахт областимиздагина эмас, ҳатто республикамиз енгил саноати шу тармоғининг кекса ва йирик корхоналаридан ҳисобланади. У совет кишилари эҳтиёжларини қондиришдек ҳайрли, шарафли ишга ҳисса қўшиб келаётганлигига ярим аср бўлиб қолди. Улуғ Ватан уруши бошланиши билан бу ерга кўчириб келтирилган фабрика дастлабки йилларда она-Ватан мудофааси учун хизмат қилди. Бу ерда парашютлар ишлаб чиқарила бошланди. Уруш совет халқининг жаҳоншумул тарихий ғалабаси билан тугагач орадан кўп ўтмаёқ фабрика коллективининг иш хусусияти тубдан ўзгарди — тинч меҳнат қилишга ўтди. Меҳнаткашлар учун кундалик кийим-кечаклар тикишга киришилди. Шу-шу қирқ йилдан ошиқроқ вақтдан бери шундай ҳайрли иш билан шуғулланилмоқда. Асосан эркаклар ва аёллар костюмлари тикилмоқда.

Бирлашманинг бугунги қиёфасини ўша вақтдагисига ҳеч таққослаб бўлмайди. Пастак, қоронғу, тор корпуслар ўрнида замонавий усулда қурилган кўп қаватли, ойнаванди ёруғ, ҳашаматли бинолар пайдо бўлди. Ишлаб чиқариш технологияси тубдан ўзгарди. Эски асбоб-ускуналар, анжомлар янгилари, унумли ва сифатли ишлайдиганлари билан алмаштирилди. Цехларда қатор чет эл фирмаларида тайёрланган тикув агрегатлари, прогрессив технологиялар жорий қилинган. Кўплаб юқори сифат поток линиялари ишлаб турипти.

Меҳнат шароитлари ҳам муттасил яхшиланиб бормоқда. Чеварларнинг меҳнат натижаси самарали ва сифатли бўлиши учун жуда кўп иш қилинмоқда, ташкилий-техникавий, социал-маданий-маиший тадбирлар амалга оширилмоқда. Бирлашма ҳовлиси кўкаламзор боғни эслатади. Дарахтлар, турфа гуллар, отилиб турган фавворалар кишига яхши кайфият бахт этади.

Коллективнинг социал-маданий-маиший шароитларини яхшилаш юзасидан қилинаётган ишлар фақат шулардангина иборат эмас, албатта. Уларнинг ҳаммасини санаб ўтишнинг иложи ҳам йўқ. Бироқ у ҳар куни сезилиб турипти. Айниқса, бирлашма хўжаликни юритишнинг янги усули — ўз харажатларини ўзи қоплаш ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш асосида ишлашга ўтганидан бери бу муҳим, илгари қолдиқ принципи ҳисобланган соҳада сезиларли ижобий силжишлар рўй берди.

Эндиликда чеварлар ўз корхоналарининг соҳиби бўлиб қолишди. Ҳалол меҳнатлари билан топган маблағнинг муайян қисми ўзларининг ихтиёрларида қолмоқда. Бу пул ишчи-хизматчиларни моддий рағбатлантириш, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга сарфланмоқда. Уй-жой қурилиши кенгаймоқда. Чеварларга кўрсатилаётган хизмат турлари ортиб, даражаси ошмоқда. Қатор ошхоналар, шу жумладан парҳез таомлар ошхонаси, масаллиқлар билан савдо қилувчи дўкон чеварлар хизматида. Саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари магазинлари, чойхоналар ишлиб турипти. Клуб, қироатхоналар, кутубхоналар, қизил бурчаклар чеварлар учун доим очиқ. Барча цехлар ва филиалларда дам олиш, кийим алмаштириш хоналари, душхоналар бор. Махсус жойда турли-туман паррандалар боқилмоқда. Уни кичик бир ҳайвонот боғи деса ҳам бўлади. Бу ерда товусдан тортиб беданагача ўнлаб хил ёввойи қушлар тўпланган...

Шундай ғамхўрликка жавобан чеварлар ҳам фидокорона меҳнат қилишяпти. Тикувчилик буюмларини буюртма бўйича ҳам, бевосита савдо шаҳобчалари билан тузилган икки томонлама шартнома асосида ҳам етказиб бериш планлари бажарилмоқда. Минглаб костюмлар Ўрта Осиёдаги қардош республикалар, Россиянинг қатор областлари ва шаҳарларига етказиб берилмоқда. Маҳсулотга тушаётган норозилик хатлари йил сайин камаймоқда.

Чеварлар орасида ўзбеклар, руслар, украинлар, белоруслар, тожиклар, қозоқлар, татарлар, немислар ва бошқа ўнлаб миллатга мансуб кишилар бор. Улар бир-бирлари билан аҳилликда, иноқликда яшамоқдалар ва ишламоқдалар. Мақсадлари эса ягона — совет кишиларининг тобора ўсиб бораётган дид ва талабларига тўла жавоб берадиган костюмлар тикиш яъни элни кийинтиришдир. Бу олижаноб ишда уларга муваффақият ёр бўлишига тилакдошмиз.

М. МИРҲАМИДОВ.

*

● Бирлашманинг асосий ишлаб чиқариш корпуси.

● Тикув цехларининг бирида.

● Гулсара Мамаюсупова ўзининг унумли ва сифатли меҳнати билан касбдошлари ҳурматини қозонган.

● Тайёрлаш цехи илғорларидан М. Каримова (чапдан), М. Саркисова, И. Ражапова, Л. Боқибоева, Д. Мусабекова, М. Лобикова ва С. Раҳматоваларни кўриб турибсиз.

(Давоми 3-бетда)

ҲОСИЛ НИШОНАЛАРИ

ДЕҲҚОН меҳрига қонган ғўзалар бугунги кунда кўзни қувонтирадиган бўлиб қолди. Ёппасига гуллаб, ҳосил тугмоқда. Бир текис ривожланмоқда.

Чиноз районидаги Карл Маркс номли колхозда бўлганимизда бунинг гувоҳи бўлдик.

Хўжаликда 671 гектар майдонда пахта ўстирилмоқда. Меҳнат пудрат асосида ташкил этилган. Бу усул ғўза парваришини маромида ўтказишда ғоят қўл келаётир. Буни колхознинг Баҳром Умаров бошчилик қилаётган бригадаси деҳқонлари бажараётган ишлар мисолида кўриш мумкин.

— Ҳозир асосий диққат-эътиборимиз ғўзани суғоришга қаратилган,— дейди бригадир.— сув билан бирга озиқлантираяпмиз. Қолган сувларни ҳам маромида ўтказмоқдамиз. Шу кунгача ҳаммаси бўлиб ғўза беш марта комплекс ишловдан чиқарилди. Культивацияни ўтказишда Баҳром Мансуров ҳам касбларига ўрнак бўлаётир.

Биз Баҳром ишлаётган далада бўлдик. Унинг муваффақияти «сир»и шундаки, иш бошлашдан олдин агрегати ишчи органларини обдон кўздан кечиради. Пухта созлайди. Шунинг учун ҳам меҳнати унумли бўлмоқда. Ҳар куни 10 гектарга яқин ғўза қатор ораларига ишлов бераётир.

Сувчилар кўпроқ экинга тунда сув қўймоқдалар. Нурмуҳаммад Давлатов, Эрмат Шодиев сингари сувчилар учинчи сувни ҳам ниҳоясига етказишди. Мўлжалдаги минерал ўғитлар бериб бўлинди. Энди маҳаллий ўғит шарбат қилиб оқизилмоқда.

Биз пудратчи оила бошлиғи Ҳидоят Юнусова билан суҳбатлашдик.

— Бизга 3,5 гектар ер бириктирилган, — дейди у. — Шартнома тузиб олганмиз. Қанча ҳосил етиштирсак қанча даромад олишни яхши биламиз. Иқтисод қилинган маблағнинг бир қисми ҳам бизга тегади. Шунинг учун ҳам ҳар бир ишни вақтида бажаришга ҳаракат қилаяпмиз.

Ҳидоят Юнусованинг даласини кўздан кечирган киши бунга тўла ишонч ҳосил қилади. Эгатларда жилдираб сув оқаяпти. Далада бирорта бегона ўт кўринмайди. Ягана ўз вақтида тугалланиб, ҳар гектарида мўлжалдаги кўчат сақлаб қолинган.

Ш. СИДДИҚХЎЖАЕВ.

АППАРАТ ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК?

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ХОДИМЛАРИ АТТЕСТАЦИЯСИ ЯКУНЛАРИГА ДОИР

Маълумки, СССР халқ депутатларининг I съездида партия ва давлат органларининг ўзаро муносабатлари, турмушимизнинг турли соҳаларида қайта қуришни амалга оширишда аппаратнинг роли ва ўрни тўғрисида қизғин баҳслар бўлди. Қатор депутатлар партия аппаратини кескин танқид қилдилар.

Партия аппарати ишида жиддий камчиликлар бўлганлигини холисона эътироф этиш лозим. Шу билан биргаликда кейинги пайтда бу нуқсонлардан халос бўлиш учун ҳаракат қилинаётганлигидан ҳам кўз юмиб бўлмайди. Гап биринчи навбатда аппаратнинг омма билан, партия ташкилотлари, меҳнат коллективлари, аҳоли билан алоқасини мустаҳкамлаш тўғрисида кетяпти.

20-йилларнинг бошларида В. И. Ленин «партиявий хасталик» хавфи, яъни айрим масъул ходимларнинг партия ташкилотлари ва меҳнаткашлар оммасидан узилиб қолиши, бюрократизм, камчиликка қарши курашни бўшаштириб юбориши хавфи бўлиши ҳақида огоҳлантирган эди.

Бундай ҳодисаларнинг олдини олиш, хизмат вазифаларини бажаришда ходимларнинг шахсий масъулиятини ошириш мақсадида Тошкент область партия ташкилотида партия аппарати масъул ходимлари аттестацияси ўтказилди. Шуни айтиш керакки, узоқ вақт давомида кўпчилик аттестацияга қарши бўлди. Улар бу навбатдаги тазйиққа айланиб қолиши мумкин, деб ҳисобладилар. Айни пайтда нима учун бошқа коммунистлар аттестациядан ўтган бир пайтда партия ходимлари бундан истисно бўлишлари керак, деган эътирозлар ҳам бўлди. Умуман партиявий ишга касб сифатида қараладиган бўлса нима учун партия ходимларининг малакасини бошқа касб эгаларидек баҳолаш мумкин эмас.

Яқингача аппаратга ходимлар биргина анкетага таянган ҳолда тор доирада қабул қилинарди. Афсуски, баъзи жойларда бу ҳозир ҳам давом этяпти. Ўша анкеталарда ходимнинг ҳатто қариндош-уруғлари ҳақида ҳам маълумотлар бўлади-ю. Лекин партия ходими учун энг муҳим нарса — кишилар қалбига тўғри йўл топа оладими, уларни ўз ортидан эргаштира оладими, деган саволларга жавоб топиб бўлмайди.

Шунинг учун партия ходимларининг анчагина қисми демократия ва ошкоралик кенгайиб бораётган шароитда муайян қийинчиликларга дуч келаётганликлари тасодифий эмас. Улар ўтказилаётган сиёсатнинг тўғрилигига одамларни ишонтирибгина қолмасдан бу сиёсатни ҳаётга татбиқ қилишга отлантиришлари ҳам керак. Аттестация давомида партия ходимларидан шахсан улар бошланғич ташкилотлари фаолиятига қандай янгиликлар киритганликлари, қандай диққатга сазовор тавсиялар ва иш услубларини қарор топтираётганликлари сўралди. Аттестация комиссияси составида область, шаҳар ва район партия комитетларининг аъзолари, партия ва совет ходимлари, фан ва санъат арбоблари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари бор эди. Уларга аттестациядан ўтадиган ходимлар учун партия ташкилотида муҳокама қилинган характеристика тақдим этилди.

Партия ходимининг сиёсий, ишчанлик ва ахлоқий хислатларини, касб малакаси, ижодий имкониятларини, маънавий эътиқодлари ва маданиятини баҳолаш комиссиянинг асосий вазифаси бўлди. Бундан ташқари ходимларнинг ўз устида қандай ишлаши, уларнинг истиқболи ҳам синовдан ўтди.

Аттестация комиссияси аъзоларининг ходимлар билан суҳбати самимий, айни пайтда талабчанлик, ишчанлик вазиятида олиб борилди. Бу партиявий ишни кишиларнинг талаб ва эҳтиёжлари билан мустаҳкамроқ боғлаш, ишлаб чиқаришда, ижтимоий ҳаётда инсон омилини қандай қилиб активлаштириш хусусида ошкора фикр алмашиш имкониятини туғдирди.

Яширин овоз бериш билан аттестация қилинганларга «эгаллаб турган лавозимига муносиб», «эгаллаб турган лавозимига муносиб, лекин бир йилдан сўнг такрор аттестациядан ўтиши керак», «эгаллаб турган лавозимига муносиб эмас» деган баҳолардан бири берилди.

Ушбу суҳбатлар якунига кўра, район партия комитетлари секретарларидан учтаси қайта сайланишга тавсия этилмади. Шаҳар ва район партия комитетларининг етти, область партия комитетининг уч масъул ходими бир йилдан кейин қайта аттестациядан ўтадилар.

Аттестация давомида бир қатор истиқболли ва қобилиятли ходимлар аниқланди. Улар юқори лавозимларга тавсия қилинди.

Жумладан, область партия комитетининг сектор мудири С. Саидов билан суҳбат бир соатдан кўпроқ давом этди. Аттестация комиссиясининг аъзолари унинг ўз хизмат доирасига кирадиган масалаларни нақадар чуқур билишини, қайта қуриш жонкуяри эканлигини ҳис қилдилар. Шу сабабли уларнинг фикри якдил бўлди: эгаллаб турган лавозимига муносиб, янада каттароқ ишларга кўтариш мумкин. Ҳозир Собир Иномович область партия комитетининг инспектори қилиб тайинланган, миллатлараро муносабатлар масаласи билан шуғулланмоқда. Бу жуда ҳам масъулиятли иш. Аммо инспектор фаолиятининг дастлабки якунлари аттестация комиссияси аъзоларининг тавсияси тўғри бўлганлигидан далолат бермоқда. Аттестация комиссиясининг аъзолари, шунингдек, область партия комитетининг ходимлари Р. М. Чебанова, М. З. Рябчун, Ғ. И. Ойхўжаев, В. А. Гальцов, Н. С. Ғиёсов ва бошқаларни ҳам юқори лавозимга резервлар рўйхатига киритиш таклифини киритдилар.

Ходимларнинг аттестацияга тайёрлаган рефератларида ҳам кўпгина қимматли таклифлар олға сурилган. Область партия комитетининг инструктори В. А. Заригин рефератида маданий-маърифий муассасаларга партиявий раҳбарликни такомиллаштиришнинг айрим муаммолари ёритилган. Обком консультанти Н. С. Ғиёсовнинг рефератида савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантиришга партиявий раҳбарликни янада кучайтириш масалалари бўйича фикр юритилади.

Область партия комитетининг масъул ташкилотчиси М. С. Мухторованинг реферати «Хотин-қизларнинг ижтимоий активлигини ва хотин-қизлар кенгашларининг ролини оширишнинг айрим масалалари тўғрисида»ги мавзуга бағишланган. Унда хотин-қизларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш, уларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этиш, аёлларнинг социал-ҳуқуқий муҳофазаси билан боғлиқ ҳам ижобий, ҳам салбий мисоллар келтирилади. Мавжуд муаммоларни ҳал қилиш юзасидан аниқ тавсиялар берилади.

Сиёсий маориф уйи мудири Р. П. Расулов ўз рефератини социализмнинг сиёсий системаси ва ҳозирги шароитда халқнинг ўз-ўзини бошқариш масалаларига бағишлади. Муаллиф сиёсий системанинг структура элементларини таҳлил этар экан жамиятимизнинг раҳбар кучи сифатида партия ролини ошириш объектив зарурат эканлигига эътиборни қаратди. Шу билан бирга ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларини ривожлантиришга партиявий сиёсий таъсирнинг кучайиши халқ депутатлари Советларининг роли ортиши билан узвий боғлиқ ҳолда таҳлил қилинади.

Область партия комитетининг инструктори Г. Н. Абдураҳмонова танлаган мавзу ҳам долзарб: «Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг фаолиятида ижрони назорат қилиш ва текшириш». Ҳақиқатан ҳам сиёсий, идеологик ва ташкилотчилик ишлари савиясини ошириш кўп жиҳатдан ижрони назорат қилиш ва текширишга боғлиқдир.

Область партия комитети сектор мудири А. Б. Степановнинг реферати эса кадрлар сиёсатини такомиллаштириш, партия комитетлари фаолиятида истиқболни кўзлаб иш юритишнинг айрим масалаларига қаратилган. Унда КПСС Марказий Комитети январь (1987 йил) Пленумининг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш бўйича кўрсатмаларини бажаришда партия комитетларининг тажрибаси, матбуот, илмий-адабиёт материаллари таҳлил қилинади. Муаллиф кадрларни ўрганиш ва баҳолаш бўйича иш форма ва методларини такомиллаштириш, шунингдек, кадрлар резерви билан ишлашни яхшилаш юзасидан таклифларини баён этган.

Ушбу сатрлар муаллифларидан бири область комсомол комитетининг иккинчи секретари лавозимида ишлаган пайтда қизиқарли тажриба ўтказилган эди. Ўшанда партия бюроси, касаба союз комитети ва раҳбарлик аппарати ходимларига уларнинг иш натижалари, кўлами ва тажрибаларига қараб қўшимча мукофот ҳақи тўлаш жорий этилган эди. Бу ходимларнинг ўз вазифаларига муносабатини тубдан ўзгартириб юборди.

Афсуски, область партия комитетининг олтинчи қаватидан берилган қатъий буйруқ билан бу тажрибага чек қўйилди (бунга ажабланмаса бўларди, чунки у турғунлик даври эди). Бугун бизга текисчиликдан воз кечишга нима халақит беради. Ахир ҳамма соҳаларда пировард натижаларга қараб ҳақ тўлаш жорий этилган-ку.

Умуман аттестациядан ўтадиганлар партиявий ишнинг турли масалалари бўйича 42 мавзуда реферат тайёрладилар. Уларнинг бир қисми матбуотда эълон қилинди.

Аттестация нимани кўрсатди? Унинг самарадорлигини ошириш учун нималар қилиш керак? Партиявий иш — ижодий ишдир. Бу ишда тайёр йўл-йўриқлар, бир қолипчилик бўлиши мумкин эмас. Ҳар бир ходимни синовдан ўтказишда аттестация комиссияси аъзолари унинг шахсий хусусиятларини, жумладан, ёши, соғлиғи, ҳатто, турар-жой шароитларигача ҳисобга олишди. Шунга қарамасдан аттестациянинг умумий жиҳатлари ҳам бор.

Бу тадбир самарадорлигини оширишнинг энг асосий шарти унга пухта тайёргарлик кўришдир. Комиссия аъзолари синчиклаб танланиши, ходимларга бериладиган характеристикалар холисона ва батафсил бўлиши, баҳолар мезони аниқ белгилаб қўйилиши керак. Афсуски, область партия комитетида, қатор район ва шаҳар партия комитетларида аттестацияга тайёргарлик босқичида ходимларнинг характеристикасини аппарат партия ташкилотларида муҳокама қилиш билан чегараланиб қолинди.

Аммо анкета сўрови ўтказиш, айниқса буни қуйи партия бўғинларида, меҳнат коллективларида ўтказишга етарлича эътибор берилмади. Ходимлар тўғрисидаги маълумотларни тўплаш ва қайта ишлаш учун электрон-ҳисоблаш техникасидан ҳам фойдаланилмади.

Суҳбат ўтказиш чоғида самимий муҳитни қарор топтириш жуда муҳимдир. Бироқ баъзи жойларда аттестация жиддий сўроққа айланиб кетди. Ваҳоланки, ошкоралик, дилдан суҳбатлашиш биргина аттестациядан ўтаётганлар учунгина эмас, балки партия комитетлари секретарлари учун ҳам муҳим эди. Шу ҳолдагина ходимларни ҳам, фойдаланмай келинаётган имкониятларни ҳам пайқаб олиш, аппарат ишини яхшироқ йўлга қўйиш, эҳтимол секретарь ўзининг раҳбарлик услубига ўзгаришлар киритиши мумкин бўларди.

Аттестация пайтида билдирилган таклифларни амалга ошириш чоралари кўрилмоқда. Масалан, область партия комитетида ходимлар ҳафтанинг икки-уч кунини бошланғич ташкилотларда ўтказадилар. Ишга конкрет ёндошиш, яъни ҳар бир ходим муайян муаммо устида иш олиб бориши қарор топмоқда. Аппарат иш планига ҳам ўзгаришлар киритилди. Партия кадрларига, бевосита шаҳар ва район партия комитетлари ходимларига методик ёрдам кўрсатиш кўлами кенгаймоқда. Улар раҳбарликнинг сиёсий усулини ўрганмоқдалар. Ҳозир шу масалалар бўйича илмий-амалий конференцияга тайёргарлик кўрилмоқда.

Пировардида партия аппаратлари структураси қайта тузилиши, ўтказилган аттестация ижобий натижалар берганлигини айтиш лозим. Ҳозирги вақтда областдаги партия комитетларида 17 миллат вакиллари ишламоқдалар. Шаҳар, район, партия комитетлари масъул ходимларининг 40 процентига яқини, обком аппаратида ишлаётган ҳар икки ходимнинг бири илгари ишчи ёки оддий колхозчи бўлган.

Аттестация партия аппарати масъул ходимлари лавозимларига резервларни шакллантиришга ҳам янгича муносабатда бўлишга мажбур қилди. Ҳозир резерв номзодлар ошкора муҳокама қилинаяпти. Ходимлар партия аппаратига ишга қабул қилинаётганда бошланғич партия ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг фикри ҳисобга олинаяпти.

Г. РЕПИНА,
область партия комитети ташкилий-партиявий ва кадрлар иши бўлимининг инструктори.

И. ЯКОВЛЕВ,
область партия комитети ташкилий-партиявий ва кадрлар иши бўлими мудирининг ўринбосари.

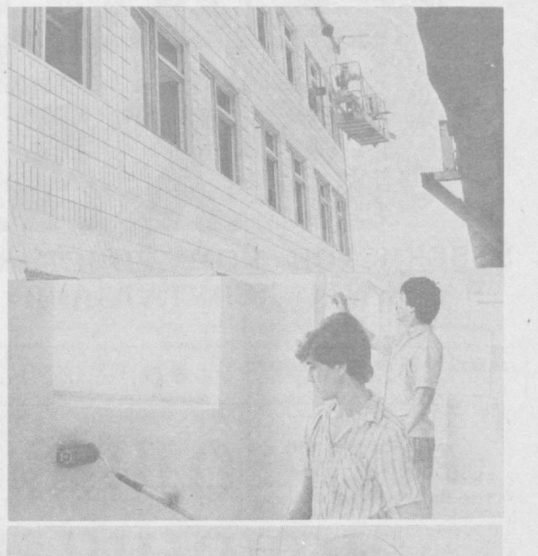

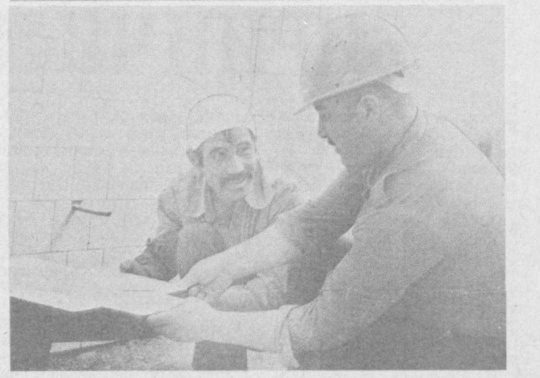

● РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтининг Акмал Икромов районидаги 116-ўрта мактабнинг 600 ўринли янги корпуси жадал қурилмоқда. Бунда 159-қурилиш трести 9-қурилиш бошқармаси коллективининг ҳиссаси катта бўлмоқда. Суратларда: мактаб янги корпусининг умумий кўриниши (юқорида), илғор бўёқчилар Бахтиёр Орипов ва Абдулла Қаюмов пардоз ишларини олиб боришяпти (ўртада), монтажчилардан Ҳамид Файзиев ва Ҳусниддин Тўраевлар сантехника анжомларини ўрнатишяпти.

Р. Альбеков суратлари.

5 МИЛЛИОН СЎМЛИК ОРТДИ

ЧИРЧИҚ шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан белгиланган юксак марраларни муваффақиятли эгалламоқдалар. Ҳозир шаҳардаги барча бирлашмалар, заводлар ва фабрикаларда бундай моллар тайёрланмоқда. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати, трансформатор заводи, металл конструкциялари заводи ва бошқа корхоналарда меҳнаткашларнинг эҳтиёжлари учун мўлжалланган буюмларни ишлаб чиқариш жадал ортмоқда. Биргина металл конструкциялари заводида шу йилнинг ўтган биринчи ярмида халқ истеъмоли товарлари тайёрлаш топшириғи 175 процентдан ошириб адо этилди.

Барча меҳнат коллективлари бундай буюмлар ишлаб чиқариш бўйича зиммаларидаги вазифани муваффақиятли уддаламоқдалар. Шу туфайли ҳам шаҳар бўйича сезиларли силжишга эришилмоқда. Биринчи ярим йилликда 50 миллион 320 минг сўмлик шундай маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Унинг ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 миллион 100 минг сўмлик кўп бўлди. Ўсиш суръати эса ўн процентдан кўпроқни ташкил этди.

Чирчиқлик саноатчилар кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш ҳажми, сифати ва суръатини ошириш учун янги-янги резервлар ва имкониятларни ишга солиш йўлида ҳормай-толмай изланиш олиб бормоқдалар.

М. МАҲМУДОВ.

● ОММА ОРАСИДА

МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ЎРГАНАЙЛИК

Партия ва хўжалик активининг йиғилиши бу сафар Ғалаба районида бўлиб ўтди. Область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов бошқарган бу йиғинда район партия комитетининг биринчи котиби Н. Мадаминов, район ижроия комитетининг раиси Н. Пагнаев ва бошқа ўртоқлар райондаги турли мураккабликлар, муаммолар ҳақида гапиришди. Муаммолар ҳақиқатан ҳам кўп, улардан баъзиларини ҳал қилиш учун бир неча йиллик муддат лозим бўлса, бошқа бирларининг ечимини топиш учун ушбу йиғилишнинг ўзи етарли бўлди.

Мажлис одатда бўладиган расмийлик, анъанавий нутқларсиз ўтди. Шуни алоҳида таъкидлаш мумкинки, «сўзга чиқди», «нутқ сўзлади» каби ибораларни ушбу йиғилишга нисбатан ишлатиш нотўғри бўларди. Чунки йиғилиш қатнашчилари ҳозирги энг долзарб масалаларни ҳал қилиш йўлларини ишчанлик билан муҳокама қилдилар, эркин ошкора фикр алмашилди.

Социал соҳада райондаги аҳвол ҳақиқатан ҳам оғир. Бу ҳақда район ижроия комитетининг раиси Н. Пагнаев келтирган рақамлар яна ҳам аниқроқ тасаввур бериши мумкин: иш билан таъминланмаганларнинг сони 6 мингдан зиёд, шунинг учун ҳам биринчи навбатдаги вазифа уларни ишга жойлаштириш, иш билан таъминлашга тааллуқли қийинчиликларни ҳал қилиш йўлларини топишдан иборат.

Мактаблардаги аҳвол ҳам яхши эмас. Райондаги 50 фоиз мактабларнинг ўқувчилари икки сменада ўқишаяпти, яқин бир икки йил ичида бу рақамни фақат ўн фоизгагина камайтириш мумкин бўлади. Ўқувчиларни иссиқ овқат билан таъминлаш даражаси паст, яъни ҳаммаси бўлиб 31 фоиз. Бунинг асосий сабаблари: энг оддий нарсалар — электр ва газ ўчоқларининг йўқлигидир, етти ёшгача бўлган болаларнинг 65 фоизигина боғчага жойлаштирилиши мумкин.

Экология билан боғлиқ муаммолар ҳам анчагина. Каноп заводлари дарё сувларини булғаяпти, шаҳар ҳавосига таъсир қилаяпти.

Лекин нима учун аҳвол ҳозирги даражага келиб қолди? Бизнингча бу саволга район партия комитетининг биринчи котиби Н. Мадаминов айтган сўзлар яхши жавоб бўлиши мумкин: «Сўнгги 15—20 йил районда социал масалаларга муносабат энг охирги ўринда бўлиб келган». Пахта якка ҳокимлиги туфайли бошқа соҳалар эътибордан четда қолди. Фақат пахтани ўйладик, холос.

Юқорида айтганимиздек, йиғилишда кўпгина муаммолар қўйилди, уларни ҳал қилишнинг аниқ чоралари белгиланди. Район маркази — Солдатское посёлкасида ҳаммомнинг йўқлиги, колхозларда газлаштириш ишлари судралаётганлиги, объектлар қурилиши учун ўз вақтида маблағ ажратилмаётганлиги ҳақидаги масалалар ўртага ташланди, уларнинг кўпчилиги шу ернинг ўзида ҳал этилди.

Районда 6 минг киши иш билан таъминланмаганлиги хусусида гапирилганда Олимкент трикотаж фабрикасининг директори С. Каспаров иккинчи сменада ишлаш учун фабрикага яна 300 нафар ишчи етишмаётганини маълум қилди.

Куннинг иккинчи ярмида колхозчилар, завод ишчилари, оқсоқолларнинг вакиллари билан учрашув бўлиб ўтди. Уларнинг талаб, эътироз ва шикоятлари тингланди. Турли хил саволлар тушди. Масалан, марказий чорраҳада светофор йўқлигидан тортиб, каноп заводларининг аҳволига доир масалалар ўртага ташланди.

— Ҳозир заводимиз тўхтатиб қўйилган,— деди Гул каноп заводининг ишчиси М. Раҳматова.— Бизда ифлос сувни тиндиргич мосламалар йўқ, уни сотиб олишга эса пул етишмайди. Аёллар меҳнати оғир, ҳамма иш қўлда бажарилади, маошлари эса оз.

Учрашувнинг бошқа қатнашчилари ҳам шунга ўхшаш муаммоларни ўртага ташлашди.

М. М. Мирқосимов суҳбат давомида келгусида олтита каноп заводининг ҳаммаси, яқин вақт ичида эса учтаси енгил саноат министрлигининг ихтиёрига берилиб, уларда мебель, пойабзал, кийим-кечак сингари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилиши; канопнинг калта толасига чет элдан харидор топиш мўлжалланаётгани, мактаб, касалхона, маиший хизмат уйлари, дўконлар қурила бошланиши, янги иш жойлари очилиши ҳамда айтиб ўтилган чорраҳага светофор ўрнатилишининг аниқ муддатлари белгиланганлигини билдирди. Бу масалаларни ҳал этишда область партия комитети томонидан ёрдам берилишини айтди.

Бу йиғилиш ва учрашувдан шундай хулоса чиқариш мумкинки, барча етилган муаммоларни ҳал этиш учун маҳаллий Советлар область раҳбарларининг келишини кутиб ўтирмасликлари, ўзлари ташаббус ва ташкилотчилик кўрсатиб, жонбозликни кучайтиришлари лозим. Маҳаллий Советларга ана шундай ташаббус, мустақиллик нинг етишмаётганлиги яққол сезилиб турибди. Ҳозирги даврда эса барча ташаббус, мустақил ҳаракат ва ташкилотчилик қуйидан бошланиши лозим. Шундагина маҳаллий Советлар ўз ҳокимиятларини тўлиқ тасарруф қилишлари мумкин.

Р. ХУДОЁРОВ.

● Семинар-кенгаш

ТУРАР-ЖОЙ — ТАРБИЯ ЎЧОҒИ

Маҳаллалар, микрорайонлар, ҳовлиларда маданий-маърифий ва тарбиявий ишларни ташкил этишда қандай усуллардан фойдаланиш, манфаатдор кишиларни тарбиявий ишларга қандай қилиб кенгроқ жалб этиш мумкин? Шунга ўхшаш масалалар Бўстонлиқда бўлиб ўтган семинар-кенгашда атрофлича муҳокама қилинди. Область партия комитети уюштирган бу семинар-кенгашда шаҳар, район партия комитетлари идеология бўлимларининг мудирлари, область Совети ижроия комитети ва область касаба союзлари Советининг масъул ходимлари иштирок этдилар.

Семинар-кенгаш давра суҳбати тарзида ўтди. Баҳсга қўшилган ҳар бир киши ўз шаҳри ёки райони мисолида фикрини исботлаб беришга ҳаракат қилди. Мунозара давомида аҳолининг турли қатламлари ўртасида олиб борилаётган идеология ишлари самарадорлигини оширишга ёрдам берувчи конкрет таклифлар ўртага ташланди. Семинар-кенгаш қатнашчилари район ва шаҳар микроучасткалари тўғрисидаги янги низомни ишлаб чиқишга, жойларда жамоатчилик кенгашлари тузишга алоҳида талабчанлик билан ёндашдилар. Бундай кўнгилли ташкилотлар меҳнат коллективлари, партия ва жамоат ташкилотлари, сайлаб қўйилган активларга таянган ҳолда тарбия ҳамда ободонлаштириш ишлари комплексини ҳал этади. Кўнгилли ташкилотлар тузиш бўйича областимизнинг бир қатор шаҳарларида маълум тажрибалар тўпланган. Уларнинг иқтисодий ва методик базасини мустаҳкамлаш муҳим вазифа бўлиб турибди.

Республика Олий Совети ва халқ депутатлари маҳаллий Советларига бўладиган сайловларга тайёргарлик масаласи семинар-кенгаш қатнашчиларининг доимий эътиборида бўлди. Ўтган сайлов кампанияси сайловчилар орасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларга янгича ёндашув зарурлигини кўрсатди. Бу соҳада партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари самарали йўлларни излаб топишлари зарур. Мунозарада қатнашганлар ахборот-сиёсий марказлар фаолиятини такомиллаштириш бўйича бир қатор тавсиялар бердилар. Бундай марказлар одат бўйича шаҳар ва районларда сайлов кампанияси олдидан тузилиши керак.

Қишлоқ районларида ахборот-сиёсий марказлари тузиш бўйича баҳсли фикрлар ҳам бўлди. Айрим кишилар бундай марказлар партия комитетлари ва сайлов комиссиялари участка агитактивлари ўртасидаги ортиқча бўғин деб унга қарши чиқдилар. Лекин кўпчилик сайлов характери ўзгариб, кишиларнинг ижтимоий активлиги ўсиб бораётган ҳозирги шароитда сайлов участкаларида идеология ишларини аниқ ташкил этиш зарурати туғилаётганлигини таъкидладилар. Бунинг учун ахборот-сиёсий марказлар ниҳоятда зарурдир.

Семинар-кенгаш қатнашчилари машғулот давомида районнинг бир қатор маданий-маърифий муассасалари, Ғазалкент микрорайони аҳолиси ўртасида олиб борилаётган кундалик ишлар, меҳнаткашларнинг дам олиш зоналари ҳаёти билан танишдилар. Болалар ҳаваскорлик ижодиёти конкурсида, спорт мусобақаларида иштирок этдилар. Агитмайдончалар, ҳовлиларда бўлдилар.

В. ДЕМИН,
область партия комитети идеология бўлимининг инструктори.

ШАРТНОМАЛАР БАЖАРИЛМОҚДА

ОҲАНГАРОНДАГИ «Стройпластмасса» комбинати областимизнинг кенг истеъмол моллари ишлаб чиқариладиган йирик корхоналаридан бири. Бу ерда кундалик рўзғор буюмлари, сантузеллар, шунингдек бошқа пластмасса буюмлари тайёрланади.

Корхона коллективи йил бошидан хўжалик ҳисоби шароитларида меҳнат қилмоқда. Иқтисодий мустақилликдан моддий манфаатдорликнинг ошиши сезиларли ўзгаришларга олиб келди. Жумладан, ўтган ярим йилликда товар маҳсулоти ишлаб чиқариш ўн процент ортиғи билан уддаланди. Қурилиш ташкилотлари ҳамда савдо тармоқлари билан тузилган шартнома мажбуриятлари муваффақиятли бажарилди.

Эришилган ютуқларда А. Абдувалиев бошчилигидаги қолиплаш ҳамда Э. Акромов етакчилигидаги қуюв цехлари коллективларининг ҳиссалари катта бўляпти. Қуюв цехида меҳнат унумдорлиги тез ортиб бормоқда. Ўтган олти ойликда иш вақтидан унумли фойдаланиш ва илғор технологияни қўллаш эвазига цехда товар маҳсулоти тайёрлаш плани 39 процент ортиғи билан бажарилди. Шу вақт ичида истеъмолчиларга 781 минг сўмлик ўрнига 1 миллион 86 минг сўмлик маданий-маиший моллар етказиб берилди.

М. АЛИЕВА.

● ТОШКЕНТДАГИ «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасида вақтдан ўзиб ишлаётган чеварлар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Сиз ушбу суратда кўриб турган Ҳалима Тўраева ҳам шундай илғорлардан ҳисобланади. У топшириқни доим ошиғи билан бажармоқда.

Суратчи Т. Каримов.

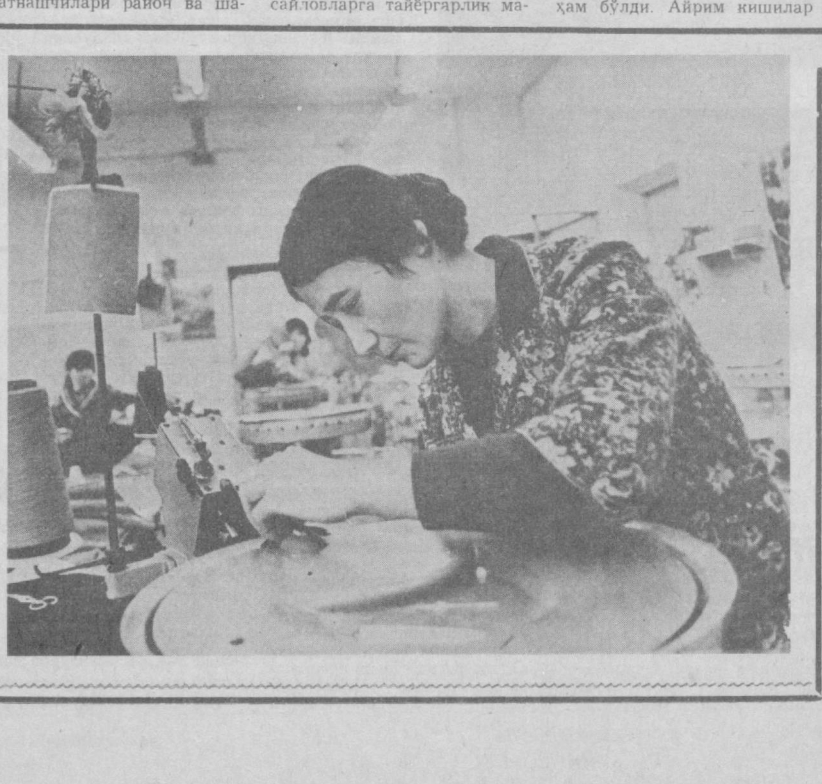

ПЛАНДАГИДАН ОРТИҚ

ЯНГИЙЎЛ районидаги 2- кўчма механизациялашган колонна коллективи иқтисодий мустақиллик шароитларида муваффақиятли ишламоқда. Улар биринчи ярим йилликда бош пудрат бўйича 1 миллион 697 минг сўмлик ишларни амалга оширишга эришдилар. Бу планда белгиланганидан 5 процент ортиқдир.

Коллектив аъзолари ўз кучлари билан бажарилган ишларда, айниқса, юқори кўрсаткичларга эришяптилар. Бунда бульдозерчи У. Табакабилов, М. Анисимов, скрейперчилар Л. Ким, М. Пучуқбоев ҳамда экскаваторчилар В. Бессонов, С. Детяковларнинг ҳиссалари катта бўляпти. Ана шундай пешқадам ишчиларнинг кучи билан ўтган ойларда Чиноз районининг Охунбобоев номли колхозида 105 гектар ер капитал ремонтдан чиқарилиб мелиоратив ҳолати яхшиланди. Хўжаликлараро коллектор ва Сергели районидаги Қорайўл канали реконструкция қилинди.

Қ. ЖУМАҚУЛОВ.

ОДАМ БЎЛИБ ТУҒИЛДИКМИ...

ТОШКЕНТ РАЙОНИДАГИ ИЛЬИЧ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ БОҒБОНИ ҚОДИР АКА МЎМИНОВ ҲАҚИДА ҲИКОЯ

У ИШ ПАЙТИДА ҳам, одамлар билан суҳбатда турли гурунгларда бу гапни кўп қайтаради. Одам бўлиб туғилдикми, одам бўлиб яшайлик! Энг аввало ҳаётда ўзи бу нақлга амал қилишга ҳаракат қилади. Аслида-ку, ёши бир жойга бориб қолган кекса одам. Бола-чақасидан тинган, ҳаммаси уйли-жойли. Ўзини ўзи эплайди. Бундан кўнгли тўқ. Шундай бўлгандан кейин, нима қиламан ишлаб, бошимни ғалвага қўйиб, деса ҳам бўлади. Лекин бундай ўй-фикр унинг табиатига бутунлай зид. Экин экмаса, боғ-роғ яратмаса туролмайди. Шу мақсади йўлида сира тиниб-тинчимайди. Доимо ўйлайди, ҳаракат қилади. Бирон янгилик қилсам дейди. У ёшлигидан шунга одатланган.

... 60-йиллар эди. Қодир у маҳалда колхозда шофер бўлиб ишларди. Лекин барибир боғбонликка ихлоси зўр эди. Бўш қолди дегунча томорқасида уймалашарди. Қаерда мевали дарахт ёки токнинг янги нави ҳақида эшитиб қолса, ундан олиб келиб кўпайтиришга ҳаракат қиларди. Қўшниси узумнинг «Победа» навини ўстираётганини эшитиб, тинчини йўқотди. Лекин у одам қанча ялинмасин новдасидан бермади.

Бир куни у мол бозорига бир юмуш билан бориб қолди. Буни қарангки, ўша қўшни Қодирдан илтимос қилиб қолди: мана бу бузоқни уйга элтиб бергин. Эллик сўм бераман.

— Менга пул керак эмас!

— Нима керак бўлмаса? — деди қўшниси, —қизиқ экансан-ку.

Шунда Қодир имкониятдан фойдаланиб қолмайманми, деб кўнглига тугди.

— Менга ўша узумингизнинг новдасидан ўн дона берасиз.

— Йўқ, — деди қўшни, —икки дона бераман.

Талашиб-тортишувдан сўнг беш донага рози бўлди.

Қодир уч-тўрт йилда бу нав узумдан ҳосил ола бошлади. Новдасидан сўраб келганларга ҳеч йўқ демай улашди.

...«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозида боғбон бўлиб ишлаганда ҳам «ғалати» бир ташаббус қилди. Отаси айтарди: ток занги ҳаддан ташқари катта бўлиб кетдими, ҳосилининг мазаси қочади, майдалашиб кетади, касалликка тез чалинадиган бўлиб қолади. Ёшартириб туриш керак. Ана шу ўгитни амалга оширмоқчи бўлди. Ҳеч ким билан, ҳатто бригада бошлиғи билан ҳам маслаҳатлашмай ўзига тегишли майдонлардаги ток зангларини қирқиб ташлади. Ҳар биттасида таг томондан бир-иккитадан янги новда қолдирди. Бироқ бу иши учун бригадирдан, раисдан роса гап эшитди. Райондан келган вакилга унинг бу «ўзбошимча»лигини айтиб беришди. Вакил ҳеч нарса демади. Кулди. Бир нарсага ишонч ҳосил қилгандир, ўйлагандир-да, шу ишга қўл урган, деди у. Сабр қилиш керак. Учинчи йили ана шу ердаги ток ҳосили чунонам мўл бўлдики, бригада ҳаммадан кўп ҳосил топширди.

Унинг ҳаётида бундай воқеалар, «ихтиро»лар кўп бўлиб туради.

Эсингизда бўлса керак. Газетамизнинг 1987 йил 24 март сонида «Қодир аканинг гинаси ўринлими?» сарлавҳали мақола босилиб чиққан эди. Бу мақолада ҳам Қодир аканинг узумчиликдаги янги ташаббуси ҳақида сўз юритилганди: Модомики, винобоп узумларни янгилаш керак экан, биратўла таг-туги билан олиб ташлаш шарт эмас. Маълум гектар майдонда маълум қаторлар олиниб, хўраки узумлар новдаси пархеш қилинади. Ана шу пархеш новдалар аста-секин иккинчи-учинчи, тўртинчи қаторларга ўтказилади. Бу орада ҳосил топшириш ҳам тўхтамайди. Шу тариқа узоғи билан тўрт-беш йилда бутун майдон янгиланади. Бу усулнинг афзаллиги шундаки, кейинчалик битта — ўзак қатордан иккинчи-учинчи, тўртинчи қатордаги узумлар сув ичади, озиқланади. Бунинг фойдаси катта, албатта. Биринчидан, қия жойларда ҳадеб сув қўявергандан сўнг бу сув тупроқни ювиб кетади. Ернинг кучини олади. Этак томондаги токлар ғовлаб кетади. Янги усулда эса бунинг олди олинади.

Иккинчидан, мана ҳозир кўриб, билиб турибмиз. сув танқис. Оролга сув керак, тежаш лозим деяпмиз. Демак, катта-катта майдонларда ана шу усулга ўтилса қанчадан-қанча сув тежалади. Бу усулда чўл, тоғ зоналарда ток ўстириш айни муддаодир.

Суҳбатимиз мавзуси сув хусусида бўлганлиги учун боғбонга, сиз олимларнинг томчилаб суғориш ҳақидаги усулига қандай қарайсиз деб савол бердим.

— Шахсан мен, — деди Қодир ака, — бу усулга қаршиман, ахир халқда мақол бор. Қўлдан берганга қуш тўймас дейдилар. Ариқдан мириқиб сув ичганга нима етсин. Нима, бу усул билан сув тежаладими? Менимча, йўқ. Аввало бу усулни амалга ошириш учун қанчадан-қанча харажат бўлади. Труба келтирилади, бир-бирига уланади. Сув буғланиб кетади. Ҳавода нам кўпаяди. Демак, ўт-ўлан ҳам кўп ўсади, ҳашарот, ҳар хил касаллик тарқалади.

...Биз кўпроқ халқни ўйлашимиз керак. Сиз биласиз, — дейди у, — мен боғ шайдосиман, озми-кўпми тажриба тўплаганман. Ана шуни ўзим билан бирга олиб кетмасам дейман. Шунинг учун ҳам ким билан учрашмай, хоҳ қариндошим бўлсин, хоҳ ошна-оғайним, кўчат экинг, боғ қилинг, дейман. Иложи бўлса ўзим ёрдам бераман, ўзим оталиққа оламан.

Ахир ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг соғлиги учун деймиз, лекин қилаётган ишларимиз кўпинча бунинг тескариси бўлади. Шаҳар ўртасида-ку, майли. Лекин колхоз ва совхозлардаги кўча-кўйлар, майдонлар атрофига нима учун мева бермайдиган дарахт экишни «расм» қилиб олдик. Айрим катта-катта ташкилотлар идоралар, корхоналарга қарашли ҳовли, майдонлар, турли мақсадлар учун ажратилган ер ва унинг атрофларига мевали дарахтлар ўтқазиш ҳақида такрор-такрор гап бўлаяпти, бу ҳақда газеталарда ёзилаяпти, радио ва телекўрсатувларда айтилаяпти. Афсуски, бу ишда дурустроқ силжиш бўлмаяпти. Ҳар хил баҳоналарни рўкач қилишади. Эмишки, кўча-кўй атрофига, майдончалар теварагига мевали дарахт экилса кўкартиришмасмиш. Кўкариб ҳосилга кирган тақдирда ҳам мева-чеваси тўкилиб, атрофни ифлослантирармиш, шохини синдириб кетишармиш. Майли, аввал мева бўлсин, шохини синдирса ҳам, мевасини тўкишса-сочишса ҳам ҳар ҳолда одамлар баҳра олишади-ку, кўзи тўяди-ку! Нега бу ҳақда ўйламаймиз. Нега бу иш учун масъул одамлар тайинланмайди. Бу ҳақда дўппини ерга олиб қўйиб ўйлайдиган пайт келди.

— Сизнингча, меванинг қайси турларидан кўпроқ экиш керак?— Ҳаммасидан ҳам бўлгани яхши,— дейди Қодир ака. Ўрикни кўпайтирган маъқул. Ўзингиз ўйлаб қаранг-га, бир кило туршакнинг баҳоси саккиз сўмга чиқиб кетди. Ҳеч бунақаси бўлган эмас-ку. Иложи бўлса олманинг пастак бўлиб ўсадиган навини экмаслик керак экан. У яхши ҳосил бермайди. Бунинг устига мавсум давомида 10—12 марта сув ичади. Бу нав Кавказнинг сернам чўл шароитига мос тушади чамамда. Бизда бўлса олманинг тик бўлиб ўсадиган навини экаверган маъқул. У бир-икки марта сувга тўйиб олса бўлгани. Бунинг устига серҳосил, 30 та пастак навли олма ўрнига бир туп ўзимизнинг ана шу навдан экса бўлади.

Мева-чева, бу турган-битгани дармондори, витаминку. Илгари одамларимизнинг касал нималигини билмаганлиги, саксон-тўқсон ёшга кириб дўхтир кўрмаганликлари, менимча, ана шу дармондорилардан керагича тановул қилиб юрганликларида эмасми! Ҳозир эса бу дармондорилар тобора анқонинг уруғи бўлиб қолмоқда.

Айниқса, тут мевасининг хосиятини ким билмайди дейсиз. Илгарилари деярли ҳар бир хонадонда, ҳар бир ҳовлида тут ўстириларди. Катта йўл чеккалари, одамлар гавжум яшайдиган жойлардаги очиқ ерлар, майдончаларда тут ўстириларди. Очарчилик йилларида одамлар бир амаллаб тут пишиғига етиб олсак, деб интиқ бўлишарди. Чунки тут меваси ниҳоятда шифобахш, тўйимли, ҳисобланади. Афсуски, ана шу шифобахш мева дарахтлари деярли қуриб битди. Эндиликда пишиқчиликда тут емоқчи, бир тўйиб олмоқчи бўлсангиз, бозорга борасиз. Битта банкаси 50—60 тийин, ҳатто бир сўмгача сотилади. Бунга ҳам ўзимиз айбдормиз.

Бир куни маҳалламиздаги танишимнинг уйида бўлдим. Қарасам томорқаси атрофида қўноқ тутлар ўсиб ётибди. Розилигини олиб бу тутларни каллаклаб, уларга балиқ тутини улаб бердим. Уч-тўрт йилдан сўнг ҳосилга кирди. Ундан ҳамма баҳра олди. Ўтган-кетган ҳам. Бир куни эрта баҳорда ўша ердан ўтиб қолдим. Не кўз билан кўрайки, тутларни кесиб кетишибди. Сабабини суриштирдим беш-олти киши келиб, уй соҳибига қандайдир ҳужжатни кўрсатиб, озроқ пул бериб, бу баргларни қурт боқиш учун деб кесиб кетишибди. Шу ҳам инсофданми? Эл-юрт ризқини қийиш ҳисобига пилла қурти боқиш керакми? Эй, одам эмас экансанлар, тут баргини кесганлар, деб юбордим.

«Одам эмаслар» ўзимизнинг айрим раҳбарларимиз орасида ҳам учраб туради. Арз қилиб борсанг, тўғри гапни айтсанг, ёқмайсан уларга. Сени сергапга, эзмага, ёмони шундаки, иғвогарга чиқариб қўйишади. Мана, биз бир неча йилдирки, пудратда ишлаяпмиз. Колхоз правлениеси билан шартномалашиб келишиб оламиз. Афсуски, кўп ҳолларда ана шу шартнома бажарилмайди. Турли баҳоналарни рўкач қилишади. Мана, биз ўтган йилги ҳақимизни шу пайтгача тўлиқ ололмадик. Баъзида керакли воситалар, техникалар вақтида етказиб берилмайди. Ерни ўз вақтида ҳайдолмай қоламиз. Бунинг оқибатида кўп имкониятлар бой берилади...

Биз Қодир ака билан боғ қатор ораларидан ўтиб бораяпмиз.

— Ана, қаранг,— деди у, — бир қаторда пархеш қилинган новдалардан бир нечтаси кўкармай қуриб қолган эди.

— Нега?

— Мен йўғимда трактор келибди,— деди у,— у эгат олиши керак эди. Лекин чуқур ҳайдаб юборибди. Ўша пархеш новдаларни кесиб кетган.— У ўзини ўйлаган. Тезроқ ишни битириб кетақолсам. деган-да!

Боғ айланиб Қодир ака бошлаган иш яхши самара бераётганлигини кўрдик. Бундан уч-тўрт йил илгари пархеш қилинган новдалар олди ҳосил бера бошлаган. Бир қатордан қўйилаётган сувдан уч-тўрт қатордаги токлар баҳраманд бўлаяпти. Қатор ораларида биронта бегона ўт йўқ. Ҳали токлар ёш бўлганлиги учун қатор ораларига картошка, сабзавот экилаяпти. Бу йил картошкадан мўлжалдаги ҳосил олиниб топширилди. Егулик учун экилган помидордан ҳам мўл ҳосил олиш кўзда тутилмоқда. Унинг ҳар тупида ғуж-ғуж ҳосил пишиб етилмоқда. Қодир ака бир тупдаги ҳосилни чамалайди.

— Оқ чивинни йўқотишнинг иложи йўқми?

— Бор,— дейди Қодир ака,— чангсўргич механизмидан фойдаланиб йўқотса бўлади. Лекин бу ишни менимча биринчи навбатда оқ чивиннинг тарқаладиган ўчоғи теплицаларда қўллаш керак.

Ўша куни тажрибали боғбон билан яна кўп нарсалар ҳақида суҳбатлашдик. Унинг нияти пок, мақсади бир: нимаики иш қилмайлик, элга, халққа фойда бўлсин, дер эди.

У кетмонни елкасига олиб боғ оралаб кетди. Ўйланиб қолдим. Омон бўлсин, Қодир акалар. Яхшиям улар бор экан халқ иши учун, эл иши учун бошқаларни ҳам курашга чорлайдилар. Шу мақсад йўлида қийинчиликлардан чўчимайдилар, улар бор экан, замин ўз саховатини инсонлардан дариғ тутмайди.

Н. РИХСИЕВ.

Ўзбекистон ССР ташкил этилганлигининг 65 йиллиги олдидан: ишчилар синфи тарихидан

МАСТЕРОВОЙЛАР

Бу йил Ўзбекистон ССР ташкил этилганлигининг 65 йиллиги нишонланади. Шу давр мобайнида республикамиз қолоқ, аграр ўлкадан экономикасининг бошқа тармоқлари қатори саноати ҳам юксак даражада ривожланган, миллий ишчилар синфи таркиб топган диёрга отланди. Тарих фанлари кандидати Ҳ. СОДИҚОВ миллий ишчилар синфининг шаклланиши тарихи, унда рус ишчиларининг роли ҳақида машаққатли илмий изланиш олиб борди ва шу ҳақда туркум очерклар ёзди. Қуйида шу очеркларнинг дастлабкисини эътиборингизга ҳавола этамиз. Кейинчалик бошқалари билан ҳам танишамиз.

МАРДИКОР БОЗОРИДА

1903 ЙИЛНИНГ жазирама ёз кунларининг бирида Тимофей Брикаев мардикор бозорига келди. Ишга талабгор йигитлар елкаларида кетмон, қўлларида теша кўтарганча харидорга интизор ўтиришибди. Унинг диққатини бозорнинг чеккасида ийманибгина турган икки йигит жалб этди. Бўйдор, елкадор, юзлари офтобдан, қўллари меҳнатдан пишган.

— Юринглар,— деди Тимофей ўзбекчалаб.

— Икковимизми?— деди улардан каттаси.

— Ака-укага ўхшайсизлар-а?

— Ҳа,— деди жилмайиб каттаси.

Улар Александров боғи атрофидаги кўчага етиб келгунча Тимофей бу мардикорлар билан яқиндан танишиб олди. Эски шаҳарнинг Шайхонтоҳур даҳасидан бўлган ака-укалар тирикчилик учун мардикорчилик қилишади. Ака Тўхтамурод, ука Абдулла! Косиб Ҳайитбойнинг фарзандлари.

— Хўш, қандоқ иш, хўжайин?— деди Тўхтамурод мўъжазгина ҳовлига киришгач.

Тимофей танбеҳона бош чайқади.

— Мен ҳеч қанақа хўжайин эмасман, йигитлар. Сиз қатори ишчиман. Мастеровой, эшитганмисиз?

— Мастеровой?— ажабланди Абдулла. Тўхтамурод эса қўлини кўксига қўйиб узр сўради.

— Иккинчидан,— деди салмоқланиб Тимофей,— ўзбекларда яхши нақл бор. Аввал таом, кейин калом. Шундайми?

Ака-ука жилмайишиб, бу ғалати ўрисга ажабланиб тикилишди. Бу ўрта ёшлардаги мастеровой эски шаҳарда юрадиган калондимоғ ўрисларга сира ўхшамасди. Уйи ҳам худди ўзбекникидек. Олма дарахти ёнида кичкина супачада хонтахта. Кўрпачалар тўшалган.

— Қани, дастурхонга марҳамат.

— Ака-укалар иштаҳа билан нонушта қилишди. Нон, пишлоқ ва мураббо. Оддий ишчи дастурхони. Чой устида Тимофей режасини баён қилди. Ўғли Константин учун ҳовли четида бир хона қуриш керак. Устачилик ўз бўйнида. Йигитлар эса лой-пой дегандек.. Абдулла ва Тўхтамурод ҳафсала билан ишга киришишди. Шинамгина уйча битгунча уста ва шогирдлар жуда яқин бўлиб кетишди.

— Йигитлар,— деди Брикаев ишнинг тўртинчи куни, — сизларга бир таклифим бор. Бизнинг устахонага киришни истайсизларми?

Тўхтамурод ўйланиб қолди. Абдулла эса ҳаяжонланиб беихтиёр акасининг нима дейишини ҳам кутмай гапириб юборди.

— Қанийди энди, Тимофей ака!

Тўхтамурод эса пиёладаги чойни хўплаб чуқур хўрсинди.

— Олишармикан...

— Бу ёғини мен тўғрилайман. Демак, эртага ишимиз тугагач, индинга саҳарда сизларни кутаман.

Ўша кеча Абдулла Ҳайитбоевнинг кўзига узоқ вақтгача уйқу келмади.

ИШЧИНИНГ МИЛЛАТИ

ТИМОФЕЙ Брикаев темир йўл батальони солдати сифатида узоқ йиллар Ўрта Осиё темир йўлини ётқизишда қатнашди, сўнг запасга бўшатилгач, 1900 йили 10 майда ишга туширилган бош устахоналарда ишлай бошлади. Оқ-қорани яхши билади. У ака-укаларни ваъдасига кўра ишга олишга муваффақ бўлди. Ўзбек йигитларини устахонага хизматга олиш қандай оғир эканлигини яна бир бор бошидан синаб кўрди. Подшо амалдорлари эски шаҳар халқини бу ерда ишлашини хоҳламас эди. Рус ишчиларидаги ўз ҳақини тушуниш, ҳуқуқини талаб қилиш ва адолатсизликка нисбатан табиий исёнкорлик руҳи ювош ўзбекларга ўтса унда нима бўлади? Ким амалдорларга қўлини кўксига қўйиб, икки букилиб таъзим қилади?

Шунинг учун устахона маъмурияти ишга кирмоқчи бўлган ўзбек йигитларидан дастлаб полиция идорасидан «ишончли ва мўмин-қобиллик» ҳақида қоғоз талаб қиларди. Ҳатто ишга олинган тақдирда ҳам ўзбекларни қора ишга, қурилиш участкасига ё бўлмаса ҳаммоллик ишига қўярди.

Дўппи кийган ҳар бир «сарт» ўз жойини билсин дея уларни малакали касб ишига яқинлаштирмас эди. Уларга рус ишчисига қараганда ярим баравар кам ҳақ тўларди. Ўзбеклар бу ерда ким хўжайину, ким тобе эканлигини зинҳор унутмасин!

Тимофей Брикаев ака-укадаги табиий уқув, ишнинг кўзини билиш ва энг муҳими оғир меҳнатдан чўчимасликни пайқаб, уларни ёқтириб қолган эди. Шунинг учун ҳам бу икки йигит тез орада яхши касб эгаси бўла олишига ишониб, уларни темирчилик цехига жойлаб қўйди. Цехдаги ишчилар унга ҳайрон, Тимофей намунча бу икки ўзбекка меҳрибон? Нега улар бошқа эски шаҳарликларга ўхшаб устахода эмас, балки айни шу цехна қурилишида, юк ташишда? Уларнинг шохи борми? Аммо вақт ўтган сари темирчилик цехида тиним билмай тер тўкаётган, ишнинг бетига қарамайдиган йигитларни энди улар «Толик» ва «Алик» деб ҳурматлайдиган бўлишди. «Толик» ва «Алик» икки йил ичида мустақил ишга ўтиб, темирчилик цехининг пешқадам усталари қаторидан жой олишди.

Тимофей Брикаев мамнунлигини яширмади. У ўзбекларни тенг қатори кўрмайдиган ва уларга амалдорлар сингари паст назар билан қарайдиган ҳамкасбларини жойида чақиб олди.

— Ишчининг миллати бўлмайди. Унинг миллати мана бу қадоқли қўллардир.

Абдулла устозининг бу сўзларини маҳкам қулоғига қуйиб олди. Тез орада у бу қадоқли қўллар бир сафда бир мушт бўлиб тугилса қандоқ бўлишини ўз кўзи билан кўрди.

УСТОЗ МОТ БЎЛДИ

1906 ЙИЛНИНГ май кунларининг бирида Тимофей ака-укаларни ишдан қайтиш маҳалида устахона дарвозаси олдида ушлаб қолди:

— Гап бор, йигитлар.

Абдулла устознинг чеҳрасида ташвиш ва қандайдир маъюслик сезди.

— Ўзларингиздан ўтар гап йўқ. Энди сизлар уста сифатида мендек мастеровой. Ақл ўргатиб доим измимда юринг демоқчи эмасман. Лекин бир дўст ўрнида маслаҳатим бор.

— Қулоғимиз сизда, Тимофей ака,— деди Тўхтамурод,— гапираверинг.

Брикаев уларни қўлтиқлаб уйи томон бошлади.

— Россияда инқилоб давом қилмоқда. Тошкентимизда ҳам у кучини кўрсатаяпти, йигитлар.

Тимофей йўл-йўлакай устахонадаги ишчиларнинг маёвкаси, маъмуриятга қарши ишлари тўғрисида ҳикоя қилиб борди.

— Зўр воқеалар яқинлашаяпти. Шу ўйлаб-ўйлаб сизларни ҳам баъзи нарсалардан огоҳ қилиб қўйишга қарор қилдим.

Брикаев тамаки тутатди. Жон қулоғи ила оғзига қараб қолган йигитларга меҳр билан тикилиб сўзида давом этди.

— Халқингиз ҳали кўп нарсани тушунмайди. Рус амалдорларига ана шуниси маъқул.

Тимофей йўталиб тўхтаб қолди.

— Қиссадан ҳисса шуки, сиз йигитлар, хўжайинлар нима деса шу дея қуллуқ қилаверманг. Ҳақларингизни талаб қилишни билларинг. Мана, биз, рус ишчилари каби. Биз эртага хўжайин олдига жарима солишни тўхтатиш ҳақида талаб қўямиз, кўнмаса, иш ташлаймиз.

Тимофей қўлини мушт қилиб тугди.

— Хўжайин сизларни чақириб алдаб-сулдайди, пул ваъда қилади. Мақсади бизларнинг ўрнимизда сизларни ва солдатларни қўйиб ишлатиш. Бунинг отини штрейбрехерлик дейишади.

Ака-ука Ҳайитбоевлар Брикаев сўзларининг мағзини чақишди. Русларнинг ҳар хили бор. Уларнинг цехидаги ишчилар ҳам ҳар хил. Кимлардир ўзаро шивир-шивир қилади-ю, гапини улардан яширади. Кимлардир эса бир нима демоқчи бўлади-ю, гапиришга ботинмайди. Кошки, улар билишмаса! Мана, Тимофей ака мутлақ бошқача! Афсуски у бошқа цехда!

— Тимофей ака, биз сизни тушундик,— деди Абдулла акаси билан кўз уриштиргач,— сизлар забастовка қилсангиз биз ҳам ишга чиқмаймиз.

— Нега?— қизиқсиниб деди Брикаев.

— Чунки, сиз, рус ишчилари қилаётган иш бизга ҳам алоқадор. Сизларга яхши бўлса бизгаям яхши. Чунки ишчининг миллати йўқ.

Тимофей хандон ташлаб кулди. Абдулланинг елкасига қоқиб қувноқ оҳангда деди:

— Бопладинг, азамат, бопладинг! Агар эсерлар билан меньшевиклар бу гапингни эшитганда эди!!!

Тўхтамурод дўпписини қўлга олиб бошини қашиди.

— Бу эсеру, меньшевик дегани нима?

Брикаев кулгидан тўхтади.

(Давоми бор).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ *материаллари изидан*

«БИТГАН БОҒЧАГА ЖИҲОЗ ТОПОЛМАЙ»

Газетанинг шу йил 2 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида берилган мақолада каноп фабрикасининг Пискент филиали ишчи-хизматчилари фарзандлари учун қурилган боғчанинг бир неча ойдан буён фойдаланишга топшириш турли баҳоналар билан пайсалга солиб келинаётганлиги танқид қилинган эди.

Мақолага Пискент район Совети ижроия комитетининг раиси Ж. Отақуловдан жавоб олинди. Унда мақолада билдирилган танқидий фикрлар тўғрилиги, ижрочилик интизоми пастлиги ҳамда ишни оператив ҳал қилмаганлиги учун Пискент каноп фабрикаси директори А. Абдуллаевга «Лубпром» область ишлаб чиқариш бирлашмасининг буйруғи билан ҳайфсан эълон қилинганлиги айтилади.

Каноп фабрикаси — дейилади жавобда, шу йилнинг январь-апрель ойларида оғир молиявий шароитда бўлганлиги сабабли янги қурилган боғчага моддий ёрдам кўрсата олмади. Ана шуларни ҳисобга олиб, республика «Узхлопкопром» ишлаб чиқариш бирлашмаси Пискент каноп фабрикасига қарашли болалар боғчасининг таъминоти учун 42 минг сўм ажратди.

Тошкент каноп фабрикаси эса Пискентдаги бу болалар боғчасини керакли жиҳозлар билан таъминлаб, у фойдаланишга топширилди.

—●—

«ЧЎПОН ҲОЛИДАН ХАБАР ОЛИНГ»

19 АПРЕЛЬ, 1989 ЙИЛ

БЎСТОНЛИҚ районидаги Фрунзе номли колхоздаги бир қатор қўйчилик отарларида аҳволнинг яхши эмаслиги, айниқса, чўпонларнинг мураккаб шароитда меҳнат қилишга мажбур бўлаётганликлари, уларнинг ҳолидан раҳбарлар ўз вақтида хабар олмаётганликлари ҳақида куюниб ёзилган юқоридаги сарлавҳали мақолага халқ депутатлари Бўстонлиқ район Совети ижроия комитетининг раиси А. Кашченко имзоси билан жавоб олинди.

Мақола «Ғазалкент» агрокомбинатида Фрунзе номли колхоз раҳбарлари ва мутахассислари иштирокида кўриб чиқилган,. Материалда келтирилган фактлар асосан тасдиқланган.

Ҳақиқатан ҳам колхоздаги қўйчилик фермаларини электр билан таъминлашда узилишлар бўлиб турган. Ҳозирги вақтда бу камчиликлар бартараф этилди. Электр таъминоти яхшиланди. Колхоз чорвадорларига медицина, савдо ва маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилган. Белгиланган тадбирларнинг бажарилишини «Ғазалкент» агрокомбинати ўз назоратига олди.

БИРЛАШМА ЧЕВАРЛАРИ

● «Гўзаллик» салони хотин-қизлар хизматида.

● Чойхона тикувчиларнинг оромгоҳ жойига айланган.

● Костюмлар буюртмачиларга юбориш учун тайёрланмоқда.

● Марказий универсал магазинининг бирлашмада очилган филиалида.

(Давоми. Боши 1-бетда).

Суратларни А. Зуфаров олган.

● *Илёс Муслим таваллудининг 80 йиллигига*

ЖАНГЛАРДА ТОБЛАНГАН ШОИР

ЎЗБЕКИСТОН Давлат нашриётида бош муҳаррир лавозимида ишлаётган шоир ва журналист Илёс Муслим Қизил Армия сафига чақирилганида немис-фашист босқинчиларига қарши Улуғ Ватан уруши бошланганига бир йил бўлган эди. Ўша кезда Москва бўсағасида душманнинг олға силжиши тўхтатилиб, совет қўшинлари қарши ҳужумга ўтганлиги натижасида гитлерчилар Ватанимиз пойтахтидан бир неча юз километрга улоқтириб ташланганди.

Сиёсий раҳбар ўринбосари этиб тайинланган лейтенант Илёс Муслим мустаҳкам мудофаа позициясини эгаллаб, ҳаёт-мамот жангларини зўр шижоат билан давом эттираётган Сталинград фронти қўшинлари жангчилари сафида бўлди.

Шиддатли мудофаа жанглари давом этаётган кунларнинг бирида душман йирик калибрли замбаракдан йўллаган снаряд Илёс Муслим эгаллаган позиция яқинида ёрилди. Сиёсий раҳбар ўринбосари контузия бўлди. Танаси жароҳатланмаган бўлса ҳам, унинг эшитиш ва гапириш қобилияти анча сусайган эди.

Госпиталда даволаниб қайтган Илёс Муслимнинг Қизил Армия сафига чақирилгунга қадар адабиёт нашриётида ишлаганлиги, шоир ва журналист эканлиги эътиборга олиниб ўзбек тилида чиқаётган «Қизил Армия» фронт газетаси редакциясига ташкилотчи-мухбир этиб тайинланди. У редакцияда ўзининг бутун қобилиятини душман устидан тезроқ ғалаба қозонишга муносиб ҳисса қўшишга бағишлади. Кўпроқ жангчилар билан бир сафда бўлди, улар кўрсатган жасорат ҳақида корреспонденция, лавҳа, очерк ва шеърлар ёзди. Уларни «Қизил Армия» газетаси саҳифаларида ҳозиржавоблик билан ёритиб, жанг қилаётганларни жасур йигитлардан ибрат олишга даъват этди.

Лейтенант Илёс Муслим 1-Белоруссия фронти қўмондони Совет Иттифоқи Маршали Жуковнинг 1945 йил 30 июндаги 702/Н номерли буйруғига биноан «Қизил Армия» газетаси редакциясидаги фаолияти учун Қизил Юлдуз ордени билан тақдирланди. Шу муносабат билан тайёрланган мукофотлаш варақасида жумладан, шундай дейилади: «Урушгача Ўзбекистон ССР адабиёт нашриётида бош муҳаррир бўлиб ишлаган малакали журналист бутун куч ва билимини рус бўлмаган миллат жангчиларини партия ва Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш, уларнинг жанговар маҳоратини ошириш ишига бағишлади. Кўп вақтини ҳаракатдаги қисмлар жанговар тартибида ўтказди, жанггоҳ қаҳрамонларини газета саҳифаларида ҳозиржавоблик билан оммалаштириш мақсадида редакция топшириқларини сидқидилдан бажарди».

Улуғ Ватан урушидан ғалаба билан қайтганидан бери у республикамизнинг етакчи болалар шоири ва моҳир таржимон сифатида самарали ишламоқда. Унинг турли йилларда чоп этилган 20 га яқин шеърий мажмуаларини ёш китобхонлар севиб мутолаа қиладилар. Булардан ташқари у рус ва қардош халқлар адабиётининг кўзга кўринган намояндалари асарларини ўзбек тилига ағдарди.

Илёс Муслим урушдан кейинги тинчлик йилларидаги ибратли меҳнат фаолияти учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди. «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси». «Республикада хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвонларига сазовор бўлди.

Таниқли ижодкор шу кунларда саксон ёшга тўлди. Биз Илёс Муслимни бу қутлуғ тўйи билан табриклар эканмиз, унга умрингиз узоқ бўлсин деймиз!

М. САМАДОВ,
Улуғ Ватан уруши ветерани, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган журналист.

Суратда: Илёс МУСЛИМ.

«ЖАС ҚАНАТ» ХИЗМАТДА БЎЛДИ

● «ЛЕНИНИЗМ» колхозида фаолият кўрсатаётган «Жас қанат» («Ёш қанот») ансамблининг ташкил топганига унча кўп бўлгани йўқ. Қисқа давр ичида коллектив ўз устида тинмай ишлади, репертуарини турли миллат куй-қўшиқлари билан бойитди.

Ансамбль аъзолари Буркут Менглисулувов, Суюмбек Малаев, Қаршигул Қосимова, Қуртемур Гасанов ижро этаётган куй ва қўшиқлар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Яқинда колхозда бўлиб ўтган ярим йиллик ҳисобот йиғилиши сўнгида «Жас қанат» аъзолари она диёр, тинчлик, дўстлик ва муҳаббатни тараннум этувчи қўшиқларини ижро этишди.

ЎҚУВ ЙИЛИГА ШАЙ

● ЖАМБУЛ номли 21-ўрта мактабда 13 та синфхона, ошхона, буфет, меҳнат устахонаси мавжуд бўлиб, айни кунда янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди. Ремонт ишларида мактаб ўқитувчилари ҳам актив иштирок этиб, ўзларининг фан бўйича кабинетларини ремонт қилишди.

У. АСҚАРОВА.
Оққўрғон райони.

КЎРГАЗМА МАВЗУСИ— АФҒОНИСТОН

Тошкентдаги Боровской номли Округ ҳарбий госпитали клубида рассом Михаил Просянойнинг «Афғонистон» мавзусига бағишланган байналминалчи жангчиларнинг портретлари туркумини яратди. Даволанаётган ҳарбий хизматчилар ва госпитал врачларининг портретларини чизишни у шу ерда — госпиталнинг ўзида бошлади. Кўпгина картиналарини кейинчалик у ана шу расмлар қаҳрамонларининг ўзларига совға қиларди.

Ўлкада ҳарбий госпиталга асос солинган куннинг 120 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган кўргазмада рассомнинг қирқтадан кўпроқ асари бор. Бу картиналарни фақат беморлар билан медицина ходимларигина эмас, шу билан бирга ҳарбий хизматчиларнинг госпиталга мамлакатимизнинг ҳамма чеккаларидан келаётган қариндош-уруғлари ва ёр-биродарлари ҳам муносиб баҳолашлари мумкин.

ЎзТАГ.

БЎСТОНЛИҚ РАЙОНИДА

КЕЛИШИБ ОЛИШДИ

«ИСКАНДАР» посёлка совети территориясида жойлашган «Барраж» посёлкасида-оқсоқоллар чойхонаси ишлай бошлади. Яқинда ана шу чойхонада уруш ва меҳнат ветеранларининг учрашуви бўлиб ўтди. Мазкур йиғилишда посёлка совети уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши раиси М. Миркулова ветеранларга маданий ва маиший хизматни яхшилаш ҳақида гапирди. Ветеранлардан Т. Ҳошимов, Б. Бойбеков, Р. Эгамбердиевлар аҳоли пунктларининг санитария-гигиена ҳолатини яхшилаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида маълумот беришди. Хонадонларни ичимлик суви билан таъминлаш, замонавий урф-одатларни турмушга тадбиқ этиш, посёлкадаги қабристонни обод қилиш планлари ҳақида келишиб олишди.

Учрашувда иштирок этган халқ депутатлари район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари В. Қодиров йиғилганларни қизиқтирган саволларга жавоб берди.

БИР ОИЛА ФАРЗАНДЛАРИМИЗ

ЯҚИНДА Қўшқўрғон қишлоғи касалхонасида «Бир оила фарзандларимиз» мавзусида сиёсий-оммавий тадбир ўтказилди. Уни район партия комитети идеология бўлими мудири А. Қулбоев кириш сўзи билан очди.

Касалхонада 10 дан ортиқ миллат вакиллари ишлайди. Улар бир-бирлари билан аҳил-тотув.

Йиғилишга ташриф буюрган область миқёсидаги лектор, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими А. Раҳимбердиев байналминал тарбия ҳамда ҳозирги шароитда бу борада қилинаётган ишлар ҳақида гапирди.

Шунингдек, бадиий ҳаваскорлар — касалхона ходимлари Р. Мирзааҳмедов, У. Шертоев, Б. Майлиева, А. Ҳолиқовалар куй ва қўшиқлар ижро этишди.

О. ШОКИРОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш давом этмоқда. Келаси йил ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар Сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна истаган муддат учун чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ бир йилга — 7 сўм 68 тийин, олти ойга — 3 сўм 84 тийин.

ВИДЕОМАГНИТОФОНЛАР ЎЗИМИЗДАН ЧИҚАДИ

Бундан қарийб беш-олти йил илгари Ватанимизнинг бир қатор саноат корхоналари ҳақида маълумот бериш у ёқда турсин, ҳаттоки уларнинг номларини эслаб ўтиш ҳам тақиқланган эди. Матбуот ходимларининг ана шу заводлар ҳақида ёзилган материаллари аксарият ҳолларда газета саҳифаларидан тушиб қоларди. Бундай объектларга кириш катта қийинчиликлар билан бўларди. Даставвал кириш, кейинчалик эса ёзиш учун махсус жойлардан рухсатномалар олиш лозим эди.

Пойтахтимизнинг Юнусобод массивида жойлашган «Зенит» заводи ҳам шундай корхоналар сафида эди. Қайта қуриш шабадаси уларни четлаб ўтмади. Ошкоралик туфайли биз ушбу завод фаолияти ҳақида ёзиш имконига эга бўлдик.

...Заводга етиб келганимизда бизни корхона директори Анвар Аъзамович Юсупов қарши олди. Салом-аликдан сўнг у мийиғида кулиб қўйди-да, «Бу сафар корхонамиз ҳақида ёзадиган мақолангиз стол тортмасида қолиб кетмаса керак»— деди. Шундан сўнг директор ҳамроҳлигида завод биносининг учинчи қаватига жойлашган корхона музейини томоша қилдик. У ерда заводнинг тарихига оид стендлар, унинг ишга тушганидан буён ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар билан бир қаторда, айни кунларда, ишлаб чиқаришга татбиқ этиш учун ҳозирланаётган ихтиролар ўрин олган. Айниқса, келажагимиз давомчилари ҳисобланмиш болалар учун тайёрланаётган икки қаватли каравот, электрон алфавит киши диққатини ўзига жалб қилади. Ўрта мактабларнинг бошланғич синфлари ҳамда боғчаларнинг мактабга тайёрлаш группалари учун мўлжалланган ушбу алфавит педагогларнинг ишини анча енгиллаштириб, кичкинтойларнинг ҳарфларни жуда қисқа муддат ичида ўрганиб олиш имконини беради. Унинг иш принципи ҳам жуда жўн.

Завод конструкторлари томонидан ихтиро қилинган автомобилларни ўғирлашдан сақловчи қурилма ҳам шахсий машина эгалари учун қўл келади. Тахминий баҳоси 35 сўм бўлган мазкур қурилма автомобилнинг эшиги ёки капот ва багажниги очилганда, олд ойнасини ечишга уринилганда сигнал беради. Тўғри бундай қурилмаларни ҳозирги вақтда кўпгина кооператив ташкилотлар, шахсий меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи кишилардан топиш жуда осон. Аммо уларнинг нархи завод ишлаб чиқаришга мўлжаллаган қурилмадан 5—6 баравар қиммат.

Музейни кўриб бўлгач, ҳамроҳимиз билан завод иш фаолияти ҳақида суҳбатлашдик.

— 1980 йилда СССР Министрлар Совети бироздан сўнг эса Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мазкур завод қурилиши ҳақидаги қарори чиқди, — дейди А. Юнусов. Шундан сўнг лойиҳалаш институтлари бўлажак заводнинг лойиҳаси устида иш олиб бордилар. 1984 йилдан эса корхонанинг дастлабки пойдевори ўрнатилди. Орадан икки йил ўтгач заводнинг механика цехи фойдаланишга топширилди. 1987 йилда интеграл, 1988 йилдан эса яна бир интеграл ярим ўтказгичли гибрид схемалар тайёрлаш цехи фаолият кўрсатмоқда. Жорий йилда заводнинг яна икки цехи иш бошлайди.

— Заводда қандай маҳсулотлар ишлаб чиқарилади?

— Бизнинг корхонамиз иттифоқимизда тўлиқ лойиҳа асосида қурилган ягона заводдир. Бу ерда иттифоқимизнинг турли чеккаларидаги саноат корхоналари буюртмаларига биноан интеграл ҳамда интеграл ярим ўтказгичли схемалар тайёрланади. Ҳозиргача бирон бир жойдан шикоят эшитганимиз йўқ. Маҳсулотларимиз замон талабига тўлиқ жавоб беради. Бу соҳада хато қилиш ҳам мумкин эмас-да. Чунки ҳар бир схема камида 250 сўм атрофида туради.

— Анвар Аъзамович, заводда асосий маҳсулотдан ташқари яна қандай буюмлар чиқарилади.

— Ҳар бир цехда халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга ҳам жиддий эътибор берилмоқда. Хусусан, механика цехи коллективи, айни кунларда, кичкинтойларга атаб икки қаватли темир ҳамда ёғоч каравотлар, бошқа цехларда эса электрон алфавит, велосипедлар учун йиғма эгарлар, сиренали фонар қабул қилгич, шахсий компьютерларга жиҳозлар ва шунга ўхшаш бошқа маҳсулотлар тайёрланаяпти.

— Яна қандай буюмларни ишлаб чиқаришни мўлжалламоқдасиз?

— Ҳозирда хорижий мамлакатларнинг бир қатор фирмалари, хусусан, Ҳиндистоннинг «Вестон», «Компитроникс», «Видикон», «Анида», Жанубий Кореянинг «Голстар», Япониянинг «Мицубиси» фирмалари ҳамкорлигида плэйер ва видеомагнитофонлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни режалаштирганмиз. Ана шу иш юзасидан дастлабки келишув ҳужжати имзоланди.

— Ҳамкорликда деганингизда нимани назарда тутаяпсиз?

— Биз ана шу фирмаларга заводимиз территориясидан жой ажратамиз, ишчи кучи билан таъминлаймиз. Улар эса ўз навбатида дастгоҳлар ҳамда дастлабки 1—2 йил ичида видеоаппаратуралар учун эҳтиёт қисмларни етказиб беришади.

— Завод ўз кучи билан ана шу видеоаппаратураларни ишлаб чиқара олмайдими?

— Биз бунга ҳаракат қилдик. Видеомагнитофонларнинг 3 хили ихтиро қилинди. Лекин чет эл фирмалари даражасидан жуда паст. Вазни ҳам жуда оғир. Янгисини ихтиро қилиш учун эса вақт керак. То униси тайёр бўлгунча хорижий мамлакатларда янада такомиллашгани чиқади. Шунинг учун ҳам биз ана шундай йўл тутишга қарор қилдик.

— Анвар Аъзамович, Ҳиндистонда бўлганингиз ҳақида эшитган эдик. Ана шу сафар, ундан олган таассуротларингиз билан ўртоқлашсангиз.

— Дарҳақиқат шу йилнинг 16 июнидан 1 июлга қадар Ҳиндистонда бўлдим. Мамлакатимиз кооператорлари вакили Борис Лаптев билан бирга Бомбай, Агра, Чиндигар, Деҳли каби йирик шаҳарларнинг тарихий обидалари, бозорлари ҳамда Ҳиндистон аҳли урф-одатлари билан танишдик. 30 дан зиёд фирмада бўлиб тажриба алмашдик. Шуниси диққатга сазоворки, у ердагилар бизнинг иттифоқимиздагидек ҳашаматли заводлар қуришга мутлақо қарши эканлар. Мавжуд заводларда кўпи билан 200-300 киши меҳнат қилади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳам замон талабига мос. Агар у ёки бу маҳсулотнинг бозори касод бўлса, дарҳол бошқа буюм чиқаришга ўтилади. Ана шу заводларда бор-йўғи бир киши бошчилик қилади. Бизга ўхшаб иқтисодчи, бухгалтер, кассир, меҳнатни ташкил этиш ва ҳоказо хизматлар йўқ. Бу эса заводларга юқори рентабелли бўлиш имконини берар экан. Агар иш шу зайлда кетса яқин келажакда ҳиндистонликлар биз билан фазони забт этишда ҳам рақобат қила оладилар.

Заводимиздаги яна бир янгилик ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. Айни кунларда корхонамизнинг 300 квадрат метр жойи автомобилларни ўғирлашдан сақловчи қурилма ишлаб чиқариш учун жиҳозланмоқда. Бу қурилма ГАИ ходимлари учун ҳам, шахсий автомашина эгалари учун ҳам бир қатор қулайликлар яратади. Қурилмага 100 тага қадар бўлган частота ўрнатилиб, машина эшиги, юкхонаси очилганда ёки олд ойнасини ечиш даврида автомобиль эгасидаги радиопеленгатордаги сигналлар товуши эшитилади. Агарда ўғри машинани олиб қочишга муваффақ бўлса, ГАИга қурилмадаги частоталар берилади. Ана шу частоталар орқали машина қаердалигини аниқлаш мумкин. Бу қурилмани келгуси йилдан бошлаб ишлаб чиқарамиз. Ҳозирча янгиликларимиз шулардан иборат...

А. ҲАҚИМОВ.

Бу янгиликдан хабарингиз борми?

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича 1989-90 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учиш аппаратларининг йиғувчи-слесари, механика-йиғув ишлари слесари, учиш аппаратлари деталларини тайёрлаш ва парчинлаб иш бажариш слесари, кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, фрезерчи, газ-пайвандчи.

Билим юртига 8—10 синф маълумотидаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар, шунингдек, Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар учун ўқиш муддати 6 —10 ой.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 1, 2, 3 йил.

1 — 2 йил таълим олган ўқувчиларга тегишли касб бўйича малака оширганлиги ҳақидаги ҳужжат берилади.

2 — 3 йил таълим олган ўқувчилар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлагач ўқувчиларга танлаган касби бўйича малака оширгани ва ўрта маълумот олгани ҳақидаги диплом берилади.

1 йилгача муддат билан таълим олган ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ўзлари ишлаб топган иш ҳақининг 50 фоизи тўланади ва стипендиялари сақлаб қолинади.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юрти яхши спорт базасига эга. Авиамоделчилик тўгараклари, миллий чолғу ансамбли, духовой оркестр, вокал чолғу асбоблари ансамбли ва расм чизиш студияси ишлаб турибди.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар олий ўқув юртларининг кундузги ва кечки бўлимларига, шунингдек олий ҳарбий билим юртларига ўқишга юбориладилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 8-синфни тамомлаганлиги ҳақидаги ҳужжат ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, медицина справкаси (086/У форма), 6 дона фотосурат (3х4 ва 4х5).

Адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 106 151, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати). Телефонлар — 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

8-ТОШКЕНТ ЎРТА-ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учиш аппаратларининг йиғувчи слесари, механика йиғув ишлари слесари, саноат асбоб ускуналари ремонти слесари, сонли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, токарь, фрезерчи, кенг профилдаги станокчи.

ЎҚИШГА 8—10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

8-синф маълумотига эга бўлганлар учун ўқиш муддати — 1—2—3 йил.

1—2 йиллик таълим группаларига қабул қилингаи ўқувчига диплом ва касб ҳақидаги ҳужжат берилади.

Ўқиш миллий тилда олиб бориладиган группалар ҳам мавжуд.

2—3 йиллик таълим группаларига қабул қилинган ўқувчилар озиқ-овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқишни тамомлагач уларга тугалланган ўрта маълумот ҳақидаги диплом ва касб эгаллаганлик ҳақидаги ҳужжат топширилади.

Бир йиллик таълим группаларига кирган ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма группаларнинг ўқувчиларига стипендия сақланган ҳолда иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

ЎҚИШ ДАВРИ УМУМИЙ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик, авиамоделчилик, радио ва фото тўгараклар ишлаб турибди.

Билим юртини «яхши» ва «аъло» баҳоларга тамомлаганларга техникум ва олий ўқув юртларининг кечки ва кундузги бўлимларига ўқишга киришлари учун йўлланма берилади.

Билим юртини тамомлаганлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида иш билан таъминланадилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш шарт: маълумот ҳақидаги ҳужжат, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (паспорт), яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, медицина справкаси, мактабдан характеристика, 6 дона фотосурат (3х4, 4х5 см).

Билим юрти адреси: 700128, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Усмон Юсупов кўчаси, Авиация проезди, 10-уй (6, 10, 23-трамвайлар; 1, 4, 10, 14, 21-троллейбуслар; 17, 44, 48, 97-автобусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси» бекати). Телефон: 41-75-54.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими Давлат комитети

45-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989—1990 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти тракторчи-машинист, зоотехник, балиқчилик мастери, автослесарь, қишлоқ хўжалиги машиналари ремонти бўйича слесарь, сотувчи, электр-газ пайвандчи, техник-электрик (монтёр) мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлайди.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8—10 синф маълумотига эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати — 1—3 йил.

10-синф маълумотига эга бўлган йигит ва қизлар билим юртидаги кенг ихтисосли тракторчи тайёрлайдиган 8 ойлик қисқа курсларга ҳам қабул қилинади.

Билим юртини муваффақиятли тамомлаганлар ўрта махсус маълумот олганлиги ҳақида диплом оладилар ҳамда уларга олий ва ўрта махсус ўқув юртларига ўқишга кириш учун йўлланма берилади.

Битирувчилар ўз мутахассисликлари бўйича иш билан таъминланадилар. Ўқишга қабул қилинганлар 4 маҳал бепул овқат, кийим-бош ҳамда 10—22 сўм миқдорида стипендия, узоқдан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Билим юрти қошидаги Маданият уйида ва спорт комплексида спорт турлари бўйича тўгараклар ташкил этилган.

Билим юрти адреси: Тошкент области, Ғалаба райони, Қўрғонча посёлкаси.

Навбатдаги қабул

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни эртага — 3 август пайшанба куни соат 17.00дан бошлаб ўтказади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИЛИК СОВЕТИ ҚАБУЛХОНАСИ.

● ЁЗНИНГ жазирама кунларида меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандлари сўлим оромгоҳларда мириқиб ҳордиқ чиқарадилар. Ана шундай гўзал дам олиш масканлари — Бўстонлиқ районининг кўрки ҳисобланади.

Суратларда: Чорвоқ сув омборида; оҳ, қандоқ мазза; икки, уч дам олувчига мўлжалланган бу уйлар дам олувчилар ихтиёрига берилади.

Суратчи: Р. ШАРИПОВ.

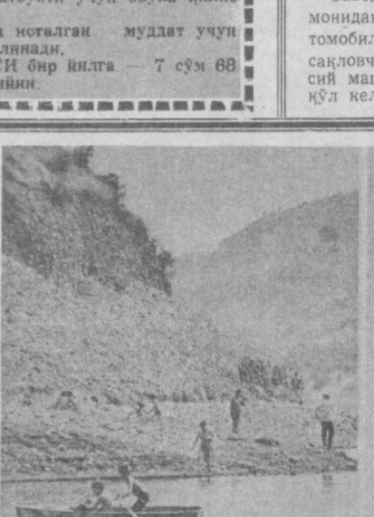

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

● Жаҳонда кимнинг боласи кўп? Бу саволга жавоб беришдан олдин тарихга бир назар ташлайлик. Марокко султони Маул Исмоил 888 зурриёт қолдирган. 1727 йилда вафот этган бу одамнинг кўрган фарзандларининг 548 таси ўғил, 340 таси қиз бўлган.

Албатта, бундай кўп зурриёт қолдириш — подшоларга хос хусусият. Бизнинг даврда бу мумкин эмас. Бироқ шундай бўлса ҳам XX аср ҳам ўзига хос ноёб воқеаларга камбағал эмас. Мисол учун фрау Шейнберг исмли аёл 69 та фарзанд кўрган. У 16 марта иккитадан, 7 марта 3 тадан, 5 марта 4 тадан туққан.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 4 августда чиқади)

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; совет, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий хўжалик — 325533; социал масалалар ва фан — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар — 325727.

Р. 04257. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Б.—1654. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12